1965 NOV 27

Szegedi Egyetem

III. évf. 18. szám — A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA — 1965. november 23.

DIÁKKÖRÖK a Természettudományi Karon

Egyetemünk diákkörei az utóbbi években örvendetes fellendülésről tettek tanúságot. 1960—61-ben a Tudományegyetemen 13 diákkör működött 122 taggal, tavaly pedig egyedül a TTK diákkörei is túlhaladták ezt a számot, s munkájuk értéke sem maradt alatta a várakozásnak. Adódtak ugyan problémák tavalyelőtt és tavaly a diákkörök tagságának növelésével kapcsolatban: egyre több „érdeklődő" és „vendég" foglalt helyet a diákköri üléseken — ami önmagában dícséretes dolog —, csakhogy ezek az emberek néhány diákköri előadás meghallgatása címén diákköri tagságra tartottak igényt, tökéletesen megfeledkezve arról, hogy esetleg ők is produkálhatnának egyet-mást maguk s a diákkör hasznára. Tavalyi munkánkat is jellemezték az előbb elmondottak, habár csökkenő mértékben; s úgy látszik, mind a diákköri titkárok, mind a diákkörvezető tanárok becsületbeli kötelességüknek tekintik ezévben a diákköri tagok egészséges szelekcióját. Az idén a diákköri tagság az index megfelelő rovatában is bejegyzést nyer, ugyanitt tartjuk majd számon az esetleges jutalmazásokat és kitüntetéseket. Természetes, hogy minden érdeklődő és tanulni vágyó fiatalt ezután is szívesen látunk a diákköri üléseken, s reméljük, munkájuk mielőbb diákköri tagságra érdemesíti őket. S hogy senki se értse félre azt, miszerint örvendetes a nagyszámú érdeklődő a diákköri üléseseken, adjuk is meg az alkalmat a diákkör tagságán kívül állóknak érdeklődése kielégítésére! Nem fog tiltakozni egyetlen faliújság szerkesztőbizottsága sem, ha a diákköri titkár az ülést megelőzően annak időpontját, helyét és tárgyát egy rövid tájékoztatás formájában kifüggeszteti a faliújságon.

Az ezévi diákköri munkakezdés elég sok késedelmet szenvedett. Azt mondják az „öregek", hogy a diákköri konferencia, mint „csúcs" után általában következik egy „hullámvölgy". Lehet, hogy így van, de akadt volna tennivalónk a múlt évben: még a tanév végén gondoskodni az eltávozó (ötödéves) diákköri titkárok pótlásáról, ilymódon már szeptemberben össze lehetett volna fogni a tagságot és megindítani a munkát. Kétségtelen, a tanácsadóvezető tanárok is túlságosan „bíztak" a diákkörök KISZ-vezetésében, és szintén csak október közepe táján néztek utána, hogy mit is kellene tenni.

Bár ezévben országos konferencia nem kerül megrendezésre, egyetlen diákköri munka sem fog kárbaveszni. Minden reményünk megvan rá, hogy felsőbb szerveink hozzájárulnak egy helyi — karonként rendezendő — konferenciához, ahol előadásra kerülhetnek a jól sikerült munkák vagy azok fejezetei, s alkalmat biztosítanak a diákköri tagok számára, hogy szélesebb fórum előtt adjanak elő, vagy vitázzanak. Az itt előadott dolgozatok időközben csiszolva, vagy — ha jól sikerült, befejezett munkáról van szó — akár változtatás nélkül is részt vehetnek a következő tanévben (valószínűleg Szegeden) megrendezésre kerülő VIII. Országos Diákköri Konferencián. Természetesen kiírták a Karok az idén is az évvégi pályázatokat; azok beadási idejét, illetőleg díjazási, közlési stb. megkötéseit a Tanrend tartalmazza. Nem lehet tehát szó arról, hogy az idén nincs „célja" a diákköri munkának. Elsődleges célja mindig is a hallgatók tudományos felkészültségének, módszerbeli jártasságának fejlesztése volt és marad, de emellett — a fent említett formában — publikációra is nyílik lehetőség.

Merjük remélni, hogy karunk diákköreiben a szervezeti erősödés mellett a munka hatékonysága, produktivitása az idén is azt az egészséges fejlődést fogja tükrözni, amely a megelőző évek eredményeiben, vagy az országos konferenciákon elért sikerekben nyilvánult meg.

H. N.

Kitüntetések

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 48. évfordulójának tiszteletére a társadalmi élet néhány kiválóságának kitüntetéseket nyújtottak át. Egyetemeinken és főiskoláinkon is osztottak kitüntetéseket. Gratulálunk a kiváló oktatóknak, orvo- és úttörővezetőknek.
soknak, tanároknak, KISZ

A Munka Érdemrend Ezüst fokozatát kapta: dr. **Kiszely** György egyetemi tanár, az Orvostudományi Egyetem Biológiai Tanszékének vezetője, dr. **Korom** Mihály kandidátus, a József Attila Tudományegyetem Tudományos Szocializmus Tanszékének vezetője és dr. **Zalányi** Sámuel egyetemi adjunktus, az Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Szervezési Tanszékének munkatársa.

KISZ érdemrendet kapott: **Nagy** Antal, a Tanárképző Főiskola KISZ-szervezetének titkára és **Vékony** István úttörővezető, a József Attila Tudományegyetem Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskolájának tanára.

November 12-én került sor a Tudományegyetem KISZ Végrehajtó Bizottságának termében a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága által adományozott Aranykoszorús KISZ-jelvény kitüntetések átadására.

Az öt alkalommal végzett építőtábori munka elismeréseként adományozott kitüntetéseket rövid beszéd után Várkonyi Zoltán, a Végrehajtó Bizottság titkárhelyettese nyújtotta át:

Palotás Jolánnak, **Pálóczi** Gabriellának, **Éliás** Ilonának, **Németh** Józsefnek, **Ambrus** Györgynek, **Tóth** Tihamérnak, **Zsiros** Jánosnak, **Paál** Tamásnak, **Hegyi** Györgynek, **Farkas** Józsefnek, **F. Tóth** Lajosnak, **Ujvári** Józsefnek, **Dömösi** Pálnak.

A kitüntetések átadása után baráti beszélgetést folytattak ünneplők és ünnepeltek élményeikről, a táborokról, felelevenítették közös emlékeiket.

Nádasdi József tájékoztatója

Nádasdi József megtartja tájékoztatóját

A közelmúltban a Csongmegyei KISZ-bizottság, valamint a három felsőoktatási intézmény KISZ-bizottságai meghívására Szegeden jár Nádasdi József a KISZ Központi Bizottsága titkára. A Dugonics téri központi épület aulájában Nádasdi elvtárs igen érdekes tájékoztatót tartott, az előzőleg hozzá eljuttatott kérdésekre válaszolva. Részletesen foglalkozott az Országos Diákszövetség és a Magyar Ifjúság országos Tanácsa tevékenységével, beszélt azokról a szélesedő kapcsolatokról, amelyek a magyar ifjúság és a világ országainak demokratikus érzelmű, haladó gondolkodású fiataljai között szövődnek.

Néhány kérdés érintette a KISZ külpolitikai munkájának problémáit, a külföldi utazások során felmerült tapasztalatokat. Voltak, akik azt kifogásolták, hogy míg nyugati országokba igen sok utazási lehetőséget biztosít az Express Utazási Iroda addig nem eléggé intenzív és széles körű a testvéri szocialista országokba, elsősorban a Szovjetunióba való utaztatás. A kérdések egy része a vietnami háborúval, az indonéziai válság körülményeivel, Kína szocialista tábor többi országai viszonyával s más aktuális külpolitikai témákkal foglalkozott.

A tájékoztató hallgatói az aulában.

Ünnepség

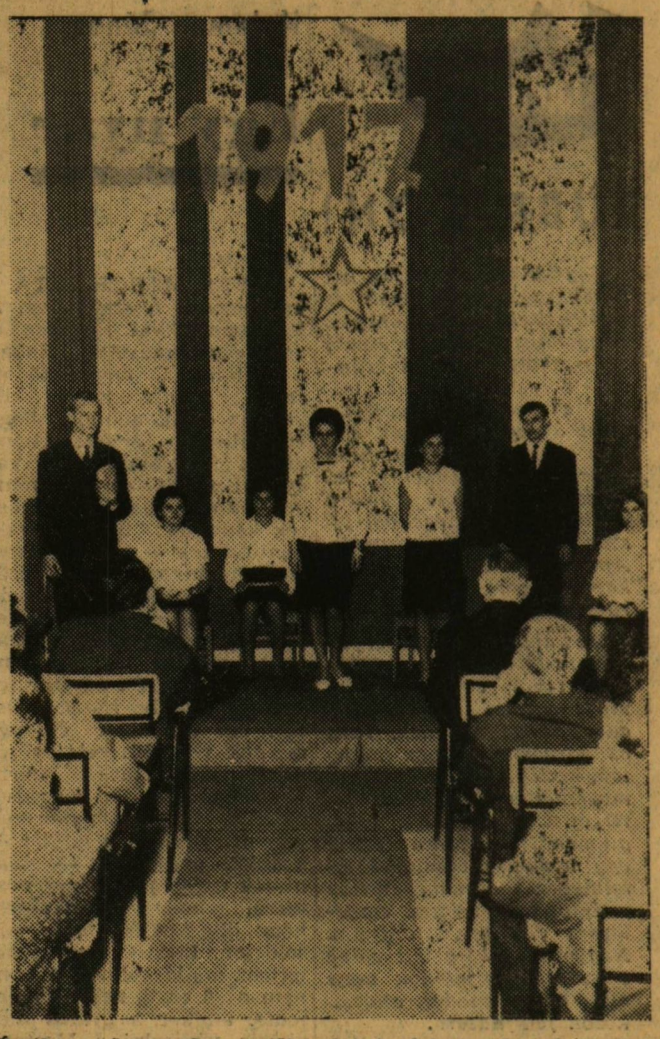

Értékes műsort adott a főiskolai irodalmi színpad a Tanárképző Főiskola november 7-i megemlékező ünnepségén.

A negyvennyolcadik évfordulón

November 7-i megemlékezések intézményeinkben

Az ünnepek már az emberiség történetének elején is valami újnak a kezdetét köszöntötték. Fél évszázada pedig már, november is ünneppel indul. November 7-én világszerte emberek gyűlnek össze és emlékeznek annak a félelmetesen szép s következményeiben beláthatatlan jelentőségű újnak a születésére, amely megrengette és máig is rengeti a világot. Nálunk is föllobognak ilyenkor a házak piros lobogói, és megtelnek a dísztermek széksorai: a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját ünneplik a gyárak, hivatalok, iskolák és egyetemek.

Felsőoktatási intézményeinkben ezidén a megemlékezések sorát a JATE nyitotta meg november 5-én. Az Ady-téri épület Auditórium Maximumában *Karácsonyi* Béla docens méltatta új gondolatokban gazdag beszédében a XX. században új korszakot nyitó forradalom jelentőségét és politikai, gazdasági téren egyre jobban kiteljesedő hatását, amely nélkül mai eredményeink elképzelhetetlenek lennének. Az Orvostudományi Egyetem 6-án a Szemészeti Klinika nagytermében rendezte ünnepségét. Az összegyűlt hallgatóság előtt *dr. Boda* Domokos egyetemi tanár, a Gyermekklinika igazgatója tartotta az ünnepi megemlékezést arról a napról, amelyen a munkásosztálynak először sikerült véglegesen megdönteni a kizsákmányolók uralmát és ezzel példát, erőt adni az egész világnak az új társadalmi rendért vívott harcban.

Ugyancsak ezen a napon jól és szépen megszervezett ünnepségnek lehetett tanúja a Tanárképző Főiskola dísztermét zsúfolásig megtöltő hallgatóság is. *Dr. Moholi* Károly azt a november 7-ét méltatta beszédében, mely nem halott történelmi dátum, hanem ma is eleven hatású tényező: nem csak a politikai életben, de az emberi kapcsolatokban is újulást hozó esemény. Emlékeztetett arra, hogy amint ez a forradalom tette lehetővé Mongólia és Kína harcának győzelmét, ugyanúgy aktív részese a gyarmati népek felszabadítási harcának ma, ami konzekvenciáit illeti. Számadatokkal mutatott rá az emberiség fejlődésének új tendenciájára, melynek legfőbb biztosítéka a szocialista tábor egyre növekvő ereje, és szép szavakkal hívta fel figyelmünket arra, hogy e nagy jelentőségű évforduló mindennapi életünkben a felelősségteljesebb munkavégzés és a szocialista emberi magatartás előtérbe kerülésével érezteti hatását.

Beszéde után az intézmény irodalmi színpadának tagjai léptek az emelvényre, és a békéért vívott harc emlékezetes dátumára — nagy költők békéről szóló verseivel emlékeztettek. A kissé egyenetlenül összeállított, de jó szavalatokkal szép élményt nyújtó előadást Rácz Gábor rendezte.

A meleghangú ünnepély végén jutalmakat osztottak ki. *Dr. Csukás* István igazgató gratulált az intézet kiváló eredményeket elért dolgozóinak, és kívánt további jó munkát ennek az emlékezetes évfordulónak a jegyében.

November hatodikán 35 új taggal gyarapodott a Ságvári Gimnázium KISZ-tagjainak létszáma. A Nagy Októberi Szocialista Forradalomról való iskolai megemlékezés után ünnepélyes keretek között avatták KISZ-taggá a 35 — többnyire elsős — gimnazistát. Az új tagokat még az úttörőszervezetekben kifejtett jó munka alapján avatták az ifjúsági mozgalom tagjaivá. A további felvételeknek az alapja már a gimnáziumban kifejtett mozgalmi és iskolai tevékenység lesz. Csak üdvözölni tudjuk az iskola KISZ-szervezetének ezt az ügyes felvételi módszerét: látjuk mögötte az igazi szándékot, KISZ-tag csak az legyen, aki felvétele után is lelkesen és jól fog dolgozni.

November hetedikén az iskola énekkara és zenekara hangversenyt adott a szovjet katonáknak. Az ünnep tiszteletére rendezett kultúrműsorban a gimnazisták ének- és zenekara hatalmas sikert aratott, több számot meg kellett ismételni.

RUBRICON!

Egy időben a menzán két darab „Gól" csokoládét is mellékeltek a vacsorához. Reggelihez viszont a tavaly megszokott kiflik és zsömlék helyett Krisztus testét, a kenyeret nyújtják, mert a reggeli adagok egy főre eső költségéből nem futja péksüteményekre. Az est-időben kiadott ételekre beütemezett összegekből viszont két csokira is futotta. Ám köztudott, hogy rubrikából a pénzt átvinni más rubrikába nem szabad.

Nyaranta az idegenforgalmi szezonban a diákotthonok évről évre nagyobb megerőltetést jelentő feladatokat teljesítenek. Idén az Orvostudományi Egyetem kollégiumának bevétele meghaladta a százezer forintot. Ugyanakkor a kollégiumokat súlyosan érinti egy megkötés, amelynek értelmében ötvenháromezer forintot csak textília vásárlására lehetett fordítani. Nagyobb szükség lett volna a szabadtéri játékok ideje alatt elhasználódott állóeszközök felújítására.

A József Attila Diákotthonban négyszáznegyven forintos kínai takarót szereztek be. A diákok ezt fölöslegesnek tartják. Mondják, hogy nem volt különösebb szükség ezekre a takarókra, vagy hozathattak volna olcsóbbakat is. Az összegből szobánként három rádiót vehetnének. Vagy két rádiót, s jelentősen bővülhetne a könyvtár, miközben magnetofonnal is rendelkezne a hallgatóság. Vagy egy rádiót és... Vagy nem lehetne felmérni a kollégiumi lakók igényét a beruházások előtt? (megkérdezni őket, hogy mire van inkább szükségük). A fiúdiákotthonban úgy hírlik, hogy csipkés ágyterítők beszerzésére is sor kerül a közeljövőben.

A rubrikában szereplő pénzmennyiséget az illető intézménynek el kell költeni, mégpedig a kijelölt célra, különben elvész számára az összeg. Ez az alternatíva arra késztette több kollégiumunkat, hogy a rubrikát kimerítendő az épületeket drapériával vonassák be, ami végeredményben megvédi a falakat a szél és csapadék kártékony hatásától. Az ablakokra vékony, átlátszó és törékeny tapétát fognak feszíteni, melynek előállítása szintén futja a textília-keretből. A különleges anyagot a neves amerikai cég szállítja majd.

S akiken a dolog múlik bizonyára úgy gondolják, hogy mindezeknek az észszerűtlenségéről azért nem tájékozódnak a kollégiumok lakói, mert kevés a rádiójuk. Csupán így lehet nyugodt a Rubricon forrásvidéken, e termékeny tájon élők lelkiismerete.

Géza Ferenc

Szegedi szerzők estje

A Tisza Szálló Koncerttermében december 8-án este 7 órakor nagyszabású szerzői esten találkozhat a városban élő írókkal Szeged irodalomszerető közönsége. Tizenegy író: *Andrássy* Lajos, *Bárdos* Pál, *Dér* Endre, *Fenákel* Judit, *Lődi* Ferenc, *Mocsár* Gábor, *Németh* Ferenc, *Papp* Lajos, *Polner* Zoltán, *Simai* Mihály és *Tóth* Béla művei hangzanak el az est műsorában, amelyen neves fővárosi színművészek: *Básti* Lajos Kossuth-díjas, *Lelkes* Dalma, *Nagy* Attila és *Zolnay* Zsuzsa működnek közre a versek, elbeszélések tolmácsolóiként.

Az esten minden érdeklődőt szívesen látnak, belépés díjtalan.

Kelemen János:

Egy nyár Itáliában

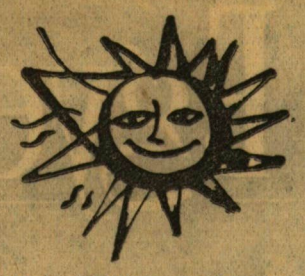

(Folytatás.)

SANTA MARGHERITA a milliomosok nyaralóhelye. A mi penziónkkal szemben is volt egy luxusvilla. Ebben a villában nevelődött Oscar menyasszonya. Ez volt az egyik alkalom, hogy közvetlenül érzékelhettem, idegen társadalomban vagyok. Ezt a felszín nem mindig mutatja meg! Az emberek kedvesek, barátságosak, segítőkészek — ezt nem egyszer érezhettem saját bőrömön! —, kitűnően öltöznek, gondtalanul élvezik az élet örömeit, szépségekben páratlan adományait: a tengert, a napot. De egyszer feszengve jött be hozzám Oscar, aki különben építészmérnök volt, kivételesen jómegjelenésű, művelt férfi. Nyakkendőjét igazgatva mesélte, hogy a pandronéjék, menyasszonya gazdái — a szó is gyűlöletes! — meghívták vacsorára, s most nem tudja, hogy viselkedjen, hogy öltözködjön, hogy társalogjon. Először meg se értettem, majd felmerült bennem a „8 és ½-nek az a jelente, amikor a gyáros meg akarja vásárolni a Mastroianni alakította írót.

Flavio egészítette ki az olasz vendégek sorsát, ő vacsorázni járt hozzánk.

A vele folytatott beszélgetéseim is tanulságosak. Napjaink nacionalista hullámában különösen meglepő, hogy az olaszok többségében nem él nemzeti összetartozás érzése. Ez magyarázható a történelmi körülményekkel — Olaszország csak száz éve egyesült! —, de a nacionalizmussal egy időben s ellenkező irányban ható tendenciával: a kozmopolitizmus minden nemzeti sajátosságot eltüntető hatásával is.

ÉRDEKES VOLT megfigyelni, milyen csoportok alakulnak ki a társaságon belül. A franciák tizennyolc tagú, hangos csoportja rendkívül összetartott, minden közös rendezvényre, kirándulásra, sőt a parti törzshelyünkre is együtt jártunk. Nem fogytak ki a tréfából, az énekből s a francia gloire bűvöletéből sem...

A nyolc tagú török kolónia teljesen magába zárkózott, egyikük sem épített ki komolyabb baráti kapcsolatokat. Mégis népszerűek voltak, némcsak népdalaik, hanem elsősorban európaiságuk és nyelvtudásuk miatt. Úgy látszik, érvényes, hogy a kis népek fiai beszélik legjobban a világnyelveket.

A spanyolok, bár nem alkottak zárt tömböt, sajátos színt vittek ebbe a hónapba. Egy este, a tengerparton sétálva Angela Suiz azon töprenkedett, miféle csodabogár vagyok, hogy nem hiszek abban, hogy mindez a földi nyomor csak előkészület egy örökkévaló boldogságra, s hajnalig vitatkoztunk Aquinói Tamásról és Kantról.

Máskor Maria Jesus kopogott be hozzám, őrmesteri hangon: János! Megyünk a templomba! Ragyogó nap volt, sima tenger, és én félénken mondtam: „Maria Jesus! Baj van! Engem protestánsnak kereszteltek!" Ez nem volt elég érv, bár lesújtó körülménynek számított a lány szemében. „Maria Jesus, még nagyobb baj van, ateista vagyok!" Ez már hatott. Mégis elcipelt a templomba, ahol hallhattam egy prédikációt, hogy milyen nagy bűn az anyagi javakért való sóvárgás. Pedig bennem nagy volt a sóvárgás, hisz még akkor sem kaptam meg az ösztöndíjat.

Sokat hallottam mesélni Spanyolországról. Maria Jesus elmondta, hogy a spanyol nők nem mozdulhatnak ki egyedül hazulról, nemhogy egyedül menjenek külföldre. Akiket én ismerek, csak kivételek. A lány, míg férjhez nem ment, szülei foglya, ha akaratuk ellen tesz valamit, uram bocsá' elköltözik tőlük, másik városba megy dolgozni, az egész társadalom kiveti, mint erkölcstelent. Olyan körülmények, amiket mi csak a Bernardo házából ismerünk...

Olaszországban a mát kerestem. A múlt nagy attrakciói bámulatba ejtettek, láttam az Uffizit, a vatikáni múzeumokat, a Foro Romanon egy napot kóboroltam, de az igazi tanulságot, tapasztalatot a hosszú viták vagy pillanatnyi megfigyelések, futó gesztusok, üzletek, városok, állomások képei nyújtották, melyek egy ország, egy társadalom életéről vallottak. Emlékeimben ezért emelkednek ki drámai élességgel az első genovai napok, amikor minden mozdulatommal valami újba ütköztem, s kevés pénzzel, ismeretlen körülmények között személyes problémáimat kellene megoldanom. Ezért szelídültek pasztellszínűre a történelmi Róma képei, s ezért villan még mindig vakítóan rám a tenger, ahogy utoljára láttam, még egyszer végigrobogva Ligurián, útban Rómából Milánóba, majd hazafelé. A vonatból még egyszer láttam Santa M.-t, felvillant a ház is, ahol laktam, s amelyről tudtam, hogy teljesen kihalt, hisz a háziak Spanyolországban nyaralnak. Így süllyedt szemem előtt a múltba egy nagy élmény, hogy egy hétre Moszkva és Lennigrád utcáin a régi benyomásokat újak szorítsák ki, melyek már szintén valószínűtlennek tűnnek, ahogy valószínűtlennek tűnik ez a szüntelen mozgás, váltakozás, az élet.

Vége

József Attila Tudományegyetem

Népköztársasági ösztöndíjasok az 1965/66-os tanévben

A Népköztársasági ösztöndíjasok száma az 1965—66-os tanévben hatvanöt. Az *Állam- és Jogtudományi Karon* az I. fokozatban *Bodnár* László, *Dobi* Katalin, *Juhász* Endre, *Lippai* Pál, *Martonyi* János, *Pataki* Mária, *Pintér* Mária négyedilletve *Bodóczky* Zsuzsanna, *Kéry* Ildikó és *Szabó* Péter harmadéves hallgatók; a II. fokozatban *Bagi* Mária, *Fodor* János negyed; *Ördög* Klára, *Rábold* Gábor, *Tóth Erzsébet* harmad- és *Nagy* Endre másodéves hallgatók részesülnek.

A Bölcsészettudományi Karon Kelemen János, *Szalamin* Edit ötödévesek; *Ajtonyné* Tichi *Katalin*, Harmat Márta, *Labádi* Gizella, *Polgár* Éva, *Révész* Mihály és *Szoboszlai* Ildikó negyedévesek az első; *Anderle* Ádám, *Bonyhai* Gábor, *Hoczopán* Anna, *Kiss* Aurél ötödévesek; *Baróti* Tibor, *Gyenyizse* Pál, *Halmos* Judit, *Hurta* Éva, *Kelemen* Magdolna, *Pálos* Emese, *Sárosy* Mária, *Szarvas* Erzsébet, *Torma* József, *Tar* Ibolya negyedévesek; *Aradi* Eszter, *Bárdos* Jenő, *Barna* Lídia, *Bíró* Zsuzsanna, *Földvári* László, *Gaál* Márta, *Nikolényi* Gábor, *Varga* István harmadévesek, illetve *Csúri* Károly másodéves az Ösztöndíj második fokozatát érdemelték ki.

A *Természettudományi Karon* az első fokozatban a következők részesültek: *Dózsa* László, *Kiss* István, *Párdutz* Árpád, ötödéves; *Buzás* István, *Galabácz* Zoltán, *Máté* Eörs, *Németh* József negyedéves és *Máté* Attila másodéves hallgató, míg a második fokozatot *Czipri* Éva, *Farkas* József, *Kuthy* Enikő, *Palotás* Jolán, *Treer* Róbert, *F. Tóth* Lajos ötödéves; *Horváth* Péter, *Schmidt* Antal negyedéves; *Nagy* Péter és *Simon* Mária másodéves hallgatók kapták meg.

XEROX

új sokszorosító gép az Egyetemi Könyvtárban

Furcsa elnevezésű, de igen értékes sokszorosítógép érkezett alig egy hónapja az egyetem könyvtárába Angliából. A gép neve XEROX, s a körülbelül 220 ezer forint értékű szerkezet rendkívül gyorsan és praktikusan képes korlátlan mennyiségben lapmásolatokat készíteni — azonnal nyomdafestékkel. Az eljárás az úgynevezett xerográfia, mely a xerox és graphos görög szavak után magyarul így fordítható: szárazírás. A gép működési elve a filmnélküli fényképezésen alapszik, ahol egy nem tartós anyagra, a szelénre készítenek felvételt. Egy-egy szelénről közvetlenül három példány készíthető, de ha azt egy alumíniumlapra összemásoljuk, akkor erről már végtelen számú példányt készíthetünk. A könyvtárnak egyelőre hat darab szelénlapja van, melyeket egymás után tudnak csak használni, hogy mire ismét ugyanarra kerül sor, addigra pihent állapotba kerüljön. A lemezek körülbelül 1000-1500 felvétel után merülnek ki.

A xerografiai eljárásnak számos előnye van. Gyorsan elvégezhető folyamat, eredeti példányok sokszorosítására alkalmas lemezmásolást tud végezni, s használatával elkerülhető a nyomdai szedés, hiszen a kéziratról azonnal nyomdafestékes másolatot ad. Éppen ezért komoly terveket fűznek hozzá az egyetemi oktató- és tanulómunka megkönnyítésében.

N. I.

ESZMECSERE

Nincsen kiút?

Hogyan fogadják szüleid azt a tényt, hogy lassan felnőtt leszel, új benyomásokat szerzel, egyre többet tudsz?

Az értelmiségi: *„Igyekeznek tanácsaikkal segíteni, bár éppen ez néha kényelmetlenül terhes, mert megfeledkeznek arról, hogy már nem tizennégy éves vagyok."*

A munkás: *Nehezen nyugodnak bele, sőt kétségbevonják. Mondogatják:*
— Lehet, hogy többet tudsz, de még nem is éltél! Igaz, szüleim valóban tapasztaltabbak nálam. Én viszont műveltebb vagyok. Ha annyi idős leszek, mint most ők, nekem is lesz annyi tapasztalatom."

Egy másik munkás: *„Apám legtöbbször megérti, anyám ritkán. Mindig visszatérő szavai: — nekem nem volt lehetőségem továbbtanulni; ne vágj fel!; én nem vagyok egyetemista, mégsem tennék ilyet! De azért még kisgyereknek néznek. Egyáltalán nem tudok velük őszintén beszélni vágyaimról, töprengéseimről,, élményeimről."*

A parasztszármazású: *„Elméletben talán örülnek annak, hogy egyre többet tudok. Gyakorlatban csak annyit tudnak ebből, amennyit nyelvükre lefordítok."*

Egy másik parasztszárzású: *„Tegnap reggel a szomszéd néni friss földieperrel kedveskedett. Hatvanöt éves, fejkendős, talán olvasni se tud, de szeretem, mert dolgos, becsületes. Megkérdezte:*
— Mondd csak, a rák olyan, mint a hangya, úgy mászkál az emberben? Az egy állat és rág?
A rák keletkezésének okait a tudósok sem ismerik, mit tehettem? Elmondtam a legújabb tudományos eredményeket, egyszerű, — talán túl egyszerű — szavakkal, a betegség lényegét, kortüneteit, a lehetséges védekezést."

Vegyük mégegyszer figyelmesen szemügyre a véleményeket! Az első válaszhoz hozzáfűzni való nincs, csak annyi: tehetik! A másodikból kitűnik, hogy a kevésbé művelt szülők csak igen ritkán segíthetik tanáccsal gyermekeiket. („S ha tudok, akkor segíteni is akarok a megoldásban." (Szerintük a tapasztalat több a tudásnál. A fiatalság kiegyensúlyozottabb álláspontot képvisel. Látja, hogy a tudás és a tapasztalat hivellációs folyamata hosszabb időt vesz igénybe; igyekszik ütemét gyorsítani.

Lépést tartani a fejlődéssel

Általános tünet, hogy a szülő fél gyermeke nagyobb műveltségétől, jóllehet tudja, sejti, hogy az emberben elsősorban az erkölcsi tulajdonságok értékelhetők, nem pedig a kifejlesztett szelleni értékek.

Miért fél?

Mert a világ rohamosan fejlődik, s ez a szülő nem tud, vagy nem akar lépést tartani. Fejlődik ugyan, de ennek is megvan a maga perspektívája. Megragad egy bizonyos fejlődési szinten, természetes dolog, hogy az újat, az idegent ellenségesen fogadja.

„Hasztalan... Halad a világ, ugye én meg csak öregszem magamnak... nem, ne, egy szót se szóljatok, ez így van. Mindig így volt, ennek így kell lenni. Azt tudom, amit tudok, meg amit megszoktam. Nem tudok én már se jobbat, se másformát, gyerekeim, hiába is akarnék." (Fekete Gyula: Érzelmes történet, Körkép 65, Magvető 1965, 37. lap.)

A harmadik válaszban összegeződik az előző két probléma. A szülők gyermekük érettségét és tapasztalatait egyaránt hiányolják. És itt is előbujnak azok az átkozott régi szép idők. Az anyagi gond — erről illik hallgatni, pedig éppen ma, éppen a szocializmusban, éppen nálunk nem szabad elhallgatni, — a mindennapi, robotszerűen végzett munka következtében a családi élet a családtagok közötti kapcsolatok beszűkülnek, ugyanakkor a fiatal kezd felnőtté válni, formálódik egyénisége, magára hagyatva kénytelen túlkorán kialakítani saját felfogási rendszerét. Innen adódik az egyetemi ifjúság körében annyira elterjedt szuperszubjektivizmus.

Mit értek szuperszubjektivizmuson?

Ezek a fiatalok még nem rendelkeznek kifejlődött intellektussal. Meghallgatják a műveltebbek, tapasztaltabbak véleményét, sőt igen gyakran meg is fogadják ezeket.

Ugyanakkor, éppen magárahagyatottságuk következtében — rendszeresen senki sem foglalkozik velük — túlzó, egyéni nézeteket vallanak, túlzó következtetéseket vonnak le. A következmény: az amúgy is töprengő alkatúak egyre introvertáltabbá válnak, tehát gyötrő problémáikat befelé vetítik, őrlődnek — ez az úgynevezett köldöknézés stádiuma —, s amikor nagyritkán kitörnek belőlük az önemésztő kérdések, akkor csak a negatívumokat említik meg.

A két véglet találkozik.
Létrejön az eltávolodás.
Bekövetkezik az elhidegülés.

Az őszinteség vágya és hiánya

Az eddigiekből nyilvánvaló, miért beszél a két parasztfiatal más nyelven szüleivel, az idős nénikével, illetve évfolyamtársaival, tanáraival.

Hányféleképpen lehet valamit, valakinek a nyelvére lefordítani!

Az őszinteség vágya, az őszinteség kényszerű hiánya.

Pedig a fiatalság igényelné az őszinteséget. Szeretné közölni gondolatait, de csak azokkal, akik megértik ezeket, sőt mondjuk ki nyíltan, akik rászolgálnak erre. *„Szégyellik, hogy komolyan gondolkoznak, s így igazi kérdéseikkel egyedül maradnak. A beszélgetés során néhány igen izgalmas kérdéssel át lehetne törni ezt a magányt, s az eredmény az lett, hogy az egyik fiatal végül megkérdezte:" Miért élünk ilyen magányban?*

S az a robbanásszerű közléskényszer is ebből adódik: — végre valakivel közölhetem ezeket az égető gondolatokat. Anélkül, hogy szabatos kérdésre vállalkozhatnánk e jelenségnél — azt hiszem, a magyarázatot ifjúságunk öntudatának egy sajátos fejlődésszakaszában, illetve annak speciális adottságaiban kell keresnünk. Ismét csak röviden: Ez az önmagában forrongó, lényegében pozitív eszmék felé tájékozódó — kifelé, társai felé viszont „hallgató" magatartás egy lépés előre azon az úton, amely az új embertípus felé vezet. Hiszen itt már kialakult a közlés vágya, sőt kényszere is, csak ezekben a kis közösségekben (családokban) még nincs olyan légkör, hogy ezt realizálni is lehessen. Most még mindenki külön-külön „tudja a magát". De azt hiszem, nincs már messze az az idő, amikor természetes dolog lesz az is, hogy a „hangos beszéd" témájává is válnak ezek a most személyesen titkos kérdések." (Almási Miklós: Világnézet, Emberség, fiatalság, Élet és Irodalom, 1960. jan. 29.)

Érezteted velük műveltségedet?

Szorosan összefügg az előbbi kérdéssel. Talán itt követhető legvilágosabban a társadalmi rétegek fiatalságának eltérő útja, a való-

A kollégiumokról

Elmondta Pignitzki György

Épületek és elhelyezés

Hazai viszonylatban közepes szinten áll, a SZOTE kollégiumai között az első helyet foglalja el a Semmelweis Kollégium. A felsőoktatási intézetek diákotthonai sorában is a legrosszabbakhoz tartozik a Hugonnai Vilma és a Jancsó Miklós Kollégium. Az utóbbit a nyáron tatarozták, a szobákat átfestették, biztosítottuk a higiénia alapvető feltételeit, — mondta Pignitzki György igazgató.

Az idegenforgalom hatása

Az utóbbi 5—6 évben a kollégiumok szerepet játszanak a Szabadtéri Játékokra érkező vendégek elhelyezésében, így a nyári tatarozási munkák elhanyagolódtak. Szinte a tanév végétől a szeptemberi kezdésig állandó teltséggel „üzemeltünk" (a tanulószobában pl. 30 ágy állt). Az első esztendőkben a többletbevétel nagy része az államé maradt. Az új rendelkezés biztosított már bizonyos százalékot takarítóanyag vásárlására, s a dolgozók fizetésére.

Diákbizottságok és vezetés

Több éves tapasztalat alapján a különböző kollégiumokban egy-egy évfolyamot igyekszünk elhelyezni. A diákbizottságok vezető tagjai általában az évfolyamtitkárok, akik önként, szívesen végzik feladataikat, sokat tesznek az egyetemi ifjúság nevelése érdekében. A diákbizottságok szorosan felzárkóztak a KISZ-bizottságok mellé — közös eredményük, hogy egybe forrtak a tanulmányi, KISZ- és kollégiumi csoportok.

Nagy jelentőségűnek tartom, hogy az OTE kollégiumai ifjúsági vezetői szinten is összefognak, s közös erővel dolgoznak. Az állami vezetés tekintetében egységet alkotnak a kollégiumok: a hibákat közösen próbáljuk kijavtíani, az eredményeket pedig mindenütt meg akarjuk valósítani

Mi az? Mire jó az? MB

A Természettudományi Karon már évek óta működik egy műszerbizottság. Az idei tanévben *dr. Szabó* Zoltán akadémikus, az egyetem rektora kiterjesztette ezt a kezdeményezést mindhárom karra, s ezzel létrejött az Egyetemi Műszerbizottság. Elnöke *dr. Grasselly* Gyula egyetemi tanár, a TTK dékánhelyettese, s állandó tagjai: *dr. Dombi* József, *dr. Kiss* László adjunktusok, valamint *dr. Zsoldos* Ferenc tudományos munkatárs — a különböző szaktudományokat: a fizikát, kémiát és biológiát képviselik. A bizottság tervezetéből idézünk: *„A bizottság elsőrendű feladata az egyetemi műszer- és gépbeszerzések koordinálása az oktatási és kutatási érdekek, valamint a takarékossági előírások figyelembe vételével, illetve összeegyeztetésével. Feladata továbbá az intézetek közötti együttműködés 'elősegítése.'* Az idézetből világosan kitűnik, hogy az MB kettős funkciót tölt be. Egyrészt áttekinti az egyes egyetemi intézetek igényeit, felméri műszerkészletüket, javaslatokat tesz a műszerbeszerzési keretek felosztására — tehát gazdasági munkát végez. Ennek során már elkészítettek egy leltárt — az úgynevezett műszerkataszter — a számításba jövő egyetemi használatban levő műszerekről. Az MB másik funkciója ugyanis éppen ezzel kapcsolatban az, hogy így az egyes tanszékek számára szakmailag szorosabb együttműködési lehetőségeket teremt.

ságos viszony a szülők-gyermekek között.

Szólaltassunk meg gyors egymásutánban három értelmiségi származású fiatalt!

„Nem érzem, hogy többet tudok."

„Szép is lenne, ha éreztetném, főleg ha nem is vagyok műveltebb."

És mit írnak a többiek?

„Az általuk felvetett problémához nem sablonos módon, általános közhelyeket fecsegve szólok hozzá, hanem legújabb, legalaposabb ismereteim szerint, de nem oktató vagyok a családban, hanem beszélgető partner."

„Szeretném átadni műveltségem egy részét nekik is."

„Soha sem éreztetem velük. Legtöbb esetben csak a körülmények miatt nem tehettek szert úgynevezett magasabb műveltségre. Szüleimnél speciális helyzet áll fenn. Annak ellenére, hogy csak elemi iskolai végzettségűek, műveltségi színvonalúak sokkal magasabb az állandó anyagi küszködés közepette megtartották érdeklődésüket sok más iránt is. Sok könyvük van, sokat olvasnak. És ezt csodálom bennük a legjobban. Nem tudom képes lennék-e erre hasonló esetben?"

Náluk az kelt visszatetszést, hogy 14 éveseknek nézik őket, míg a munkásparaszt származásúaknál a szellemi színvonalkülönbség rombol.

Politika, műveltség és az anyagiak

Az értelmiségiek ismerik az elidegenedés fogalmát, habár nem minden családban jelentkezik. De mást ismernek benne, az elkülönülést. Az elkülönülés mozzanata megtalálható az elidegenedés tartalmában, de nem azonos vele. Szükséges a műveltségi és a politikai tartalmú elidegenedés, illetve elkülönülés szétválasztása. Az értelmiségi származásúaknál a politikai tartalmú elidegenedés az elsődleges, a műveltségi tartalmú elkülönülés a másodlagos, a munkás-paraszt származású fiataloknál viszont a műveltségi tartalmú elidegenedés az elsődleges és a politikai tartalmú elkülönülés a másodlagos jellegű.

A válaszokból leszűrhető:

1. Nem éreztethetem műveltségemet, mert szüleim műveltebbek.

2. Éreztetem finoman, szinte észrevétlenül, segítem őket. (A korábbi fogalmazásokban a segíteni szó helyett nevelni, illetve tanítani volt, de egy-egy ember, aki olvasta ezeket, felháborodással fogadta: — őket, a szülőket taknyosok tanítsák, sőt neveljék? Akkor miért nem mindjárt megneveljék. — Nem is jártak messze az igazságtól.)

Sokszor el kell marasztalnunk a szülőket. Jórészük beéri azzal a sztereotip mondattal, — nem volt lehetőségem, s egy új, jobb korban semmit sem tesznek lemaradásuk pótlására.

Tudom, hogy a kemény napi munka mellett nehéz ezt elkezdeni, még nehezebb folytatni, de lépten-nyomon láthatjuk és tapasztalhatjuk, milyen sokan és milyen eredményesen járják ezt az egyedüli helyes utat.

Ha az ember városnézés közben a tetőket is nézi, megfigyelheti a sok TV-antennát. A televízió egyszerű, sokszor rosszul kereső emberek kizárólagos szórakozási, tanulási lehetősége, de saját szemeimmel láttam nem is egyszer, nem is egy helyen lakást a nagyváros kellős közepén, amelyben petróleumlámpa égett — a villanyvezeték tíz méternyire —, vaságy, láda, fogasként falbavert szögek. E családok több tagja keres; jó közepes életszínvonalon élhetnének!

(Folytatás köv.)

Hízó László

Perigeum és a Coma-5

A szczecini műszaki főiskolások nagysikerű fellépése az auditoriumban

Tudományegyetemünk énekkarának és tánccsoportjának egy korábbi látogatását viszonozva érkezett Szegedre október 29-én a Szczecini Műszaki Főiskola Alexander *Fabianczyk* és Bozena *Stachowska* vezette 31 tagú küldöttsége.

A delegációban — amely egy hetet töltött nálunk — helyet kapott a *Pantomim Színház* társulata és a *„Coma — 5"* elnevezésű, ugyancsak főiskolásokból, egyetemistákból verbuválódott jazz-szextett.

November 30-án este az auditoriumban lépett először a szegedi egyetemisták, főiskolások közönsége elé a két együttes. A két és fél órás műsor első részében a pantomimesek mutatták be „Perigeum" című s tizenkét jelenetből álló előadásukat, amelyet Jerzy *Werner* rendezett.

A „Harangozás" című s mintegy a publikumot köszöntő prológust jelképező bevezető jelenetben Andrzej *Zubezewski* nagyszerűen jelenítette meg a végtelen lépcsőson fölkapaszkodó harangozót, benutatva egyúttal a pantomin egyik nehéz mozgáselemét, a lépcsőn le és fölhaladást. Sajátos, a pantomim mozgáselemeire épülő s hagyományosabb felfogású magán-számok és a mozdulatok nyelvére lefordított önálló cselekményű történetek váltakoztak a csaknem másfél órás előadásban. A francia mimus legnemesebb eredményeit: Marceau és Barrault virtuóz magánszámainak egy-egy ötletét villantotta fel az „Időjárás" című jelenet, amelyben feltűnt Zbigniew *Papis* csiszolt, képzett mozgása, a „Sárkány", a „Lóidomítás" és az „Ablaküveg". Groteszk nevettető humorával sajátosan eredeti produkció volt a „Csirke", amit Krzysztof *Koronowski* kitűnően komédiázott végig, talán kevesebb mozgáselemmel, de tökéletes pontosságúvá formált gesztusokkal.

A pantomim mozgáselemeit fölvonultató magánszámok mellett az előadásban hangsúlyozottan helyet kaptak az „irodalmi" pantomim-produkciók: filozófikus gondolatokat, egy-egy komikus, vagy tragikomikus konfliktust megjelentő mozdulat-drámák. Kiemelkedett közülük az örök emberi küzdelmet, az emberi élet: célok, vágyak, sikerek és kudarcok jelképes labirintusát megjelenítő s megrendítően szép „Labirintus" című feldolgozás, amelynek gondolatiságát és reménykedő humanizmusát a kitűnő ízléssel megválasztott és összeállított kísérőzene is jól kifejezte. A tragikomikus, ijesztő humoru „Vonat" című jelenet egy modern elbeszélés pantomimes feldolgozása, amelyben feltűnt a férfi-szereplők mellett Krystina *Werner* is, aki gesztusaival, karikírozó mozdulataival jól alkalmazkodott a jelenet alaphangulatához. Mély gondolatosságot hordozott a „Futószalag" című életkép s az egymással összezárt két ember élet-halálharcát megjelenítő „Cella" című jelenet. E komorabb s gondolatokban mélyebb jelenetek mellett helyet nyert a műsorban olyan burleszkszerű, bohókás feldolgozás is, mint a „Műtét", amiben a már említett Koronowski kacagtatta meg a nézőteret kitűnő komédiázásával, valamint a műsort befejező „Nézőtér" című s egy mozielőadás közönségének különféle típusait mintegy gombostűre tűzötten bemutató jelenet, amelyben különösen az „alvó nézőt" jellemző Waclaw Kozikowski fanyar iróniája tetszett.

Szándékosan hagytam a végére két jelenetet: az „Integráció" és a „Vírusok" című feldolgozásokat. E kettőnél, úgy érzem, mindenek előtt a mimikus megjelenítés jogossága-célja vitatható s ez a témából adódó bemutathatatlanság tette nehezen megfoghatóvá, megérthetővé mindkét produkciót. Sem a gépalkatrészek el embertelenedett mechanikáját jelképező ritmikus torna, sem az egysejtűeknek a véráramban nyirokrendszerben művelt csinytevéseit kifejezni hivatott kígyózás és hajladozás nem tudott racionális, tudatosan felfogott élménnyé válni. Önmagukért valóvá, öncélúvá váltak így mind a szereplő mimesek mozdulatai, mind pedig a különben modern hangvételű kísérőzene, Leo Jarzembowski munkája, amely egészében igen stílusos és az egyes jelenetek hangulatához, érzelemvilágához kiválóan alkalmazott volt.

Lehet vitatkozni a szczeciniek Pantomin Színházának bemutatóján, s különkülön az egyes jeleneteken is. Egy azonban kétségtelen! Maga a produkció érett, kidolgozott munka s egyetemista amatőrök részéről rendkívülien — s tegyük hozzá önkritikusan, hogy a mi színvonalunknál összehasonlíthatatlanul jobban megvalósított — igényes teljesítmény volt. Nemcsak a már néven említett szereplők, hanem az együttes többi tagjai: Jeanette *Rubin*, Renata *Janocka*, Zygmund *Zdanowicz* és Grzegorz *Lipka* is képzett, tehetséges mimesek, akikre a mostaninál igényesebb, magasabb színvonalú produkciókban is nyugodtan építhet a társulat művészeti vezetője, Jerzy *Kubicki*.

A Pantomim Színháznak — mint ezt a művészeti vezető és alapító tag Kubickitól megtudtuk — a „Perigeum" volt a hetedik önálló bemutatója. A társulat különben 1960-ban alakult, s az első két év bizonytalan próbálkozásai, kísérletei után találta meg útját, önálló, egyéni hangját a műfajon belül. Hogy jó ez az út, azt a sikerek bizonyítják. A Lille-i, Nancy-i és stockholmi egyetemista és főiskolás színjátszó fesztiválokon nyert több díjat az együttes, amely az ifjúsági szervezet és a szczecini motorkerékpárgyár anyagi támogatásával készül fel újabb és újabb erőpróbákra.

A nagy sikerű est műsorának második részében több mint egy órán át szolgáltatott igényes, stílusos dzsesszmuzsikát a hálás közönségnek a „Coma — 5" szextett. A new-orleans-i stílus, a dixieland és a cool-zene vonásait ötvöző, egyéni hangszerelésük, ritmusos, hangulatos együttzenélésük és a pazar szóló-rögtönzések méltán váltották ki a dzsesszrajongók lelkes tapsát. Különösképp a zenekar vezetőjének a klarinéton játszó Leszek *Haliknak* virtuóz játéka tűnt fel, aki valóban mestere a hangszerének. Nem kevésbé képzett, jó zenész Robert *Rutkowski* pisztonosként s még inkább zongoristaként. A kísérő hangszerek közül a benjo hangjára figyeltünk fel leginkább s ez a hangszerrel nagyszerűen bánó Henryk *Stepanski* érdeme. De nem maradt el a többiek mögött a pozanos Janusz *Mieszek*, a bőgős Tadeusz *Kozubal* és a dobos Jan *Wierzbito* sem. A dübörgő tapsvihar, mely nem egyszer a számok közben is feltört, kicsit talán zavarva is az együttes játékát, végül is kitűnő zenét, színvonalas produkciót jutalmazott, s mind az október 30-i bemutató, mint a november 2-i és 3-i előadások lelkes — legutóbb talán túlságosan is lelkes — közönsége egy szép és maradandó élmény birtokában távozhatott az auditoriumból. A lengyel-magyar barátság, a szczecini és a szegedi egyetemisták bontakozó testvéri kapcsolata tovább mélyült, gazdagodott e találkozás során. S akkor, amikor saját eredményeink és lehetőségeink szerény voltának ismeretében olykor megsajduló szívvel figyeltük az előadást, arra kellett gondolnunk, hogy a szczeciniek tudása, sikeres bennünket is kötelez a magasabb szinvonal elérésére.

Ismerve a Szegedi Egyetemi Színpad terveit, együttesének képességeit, a tehetséget illetően talán nincs ok szégyenkezésre és aggodalomra. De a lehetőségek felkutatását és kihasználását illetően bizony van mit tanulnunk lengyel barátainktól. Erről győzött meg mindaz, amit a JATE KISZ VB. fogadásán a küldöttség vezetője, Fabianczyk elmondott a szczecini egyetemisták és főiskolások kulturális tevékenységéről, s a szónoklatnál, a szavaknál sokkal hatásosabban ez a szegedi bemutatkozás: a Coma—5 és a Perigeum.

Papp Lajos

Műtét — bohókás mozdulatok, groteszk komédiázás, a nézőtér harsány nevetése kísérte az együttesnek ezt a mimes burleszkját.

Szilágyi Mózes felv.

S akinek szintén nagy sikere volt, a „Coma—5" dzsessz- szextett.

DÓZSA
Somogyi József kitüntetett szobra.

VALLOMÁSFÉLE

a XII. Vásárhelyi Őszi Tárlatról

Megnéztem a kiállítást, megnéztem nem is egyszer. Sokan láttuk. Nem csak vásárhelyiek, vagy onnan elszármazottak, nem csak Csongrád megyeiek, nem csak szegedi egyetemi és főiskolai hallgatók. Külön autóbuszok hozták vasárnaponként az érdeklődőket, elsősorban a szakmabelieket az ország minden részéből. Mert különösen az utóbbi négy évben a „Vásárhelyi Őszi Tárlat" a képzőművészetek országos rangú eseményévé nőtt, a kiállító művészek java, az a bizonyos „vásárhelyi iskola" pedig igaz sokat vitatott, de most már talán elismerten a mai magyar képzőművészet egyik legegészségesebb, életteli, földet és embert szerelemmel szerető realizmusú irányzata.

Megnéztem ezt a mostani tárlatot. Sokan és sokat vitatkoztunk a kiállításról, a kiállított művekről és alkotóikról. Ízlések, vélemények, felfogások különbözők lehetnek. Jobb is, ha különböznek egymástól

Néhány dologban azonban a legszélsőségesebben szembenálló vitázóknak is egyezett, vagy legalább is közelítően azonos volt a véleménye.

AZ ELSŐ

Például mindjárt a mostani kiállításnak az előzőekhez viszonyított rangja-értéke megítélésében. Senki nem vitatta, hogy a mostani kiállítás, különösen a tavalyihoz viszonyítva, egészében és a kiállított egyes alkotások értékében, a műfajok arányos gazdagságában egyenletesebb, harmonikusabb, jobb tárlat volt.

Nem csak a számokkal kifejezhető mennyiségi arányokra érvényes ez a megállapítás, hanem ami fontosabb, a tárlat minőségére, színvonalára vonatkozóan is.

Mert ha például rögzítjük, hogy a kiállítás kerámiai anyaga sokkal gazdagabb volt mint eddig bármikor, hozzá kell tennünk azt is, hogy milyen nagy mértékben hozzájárultak ehhez a figyelmet fölkeltő gazdagsághoz Szabó Iván klasszikus szép, attikai vázák színeit-formáit idéző kerámiái. S ugyanígy, ha a számban is gazdagabb szobor és kisplasztikai munkákról szólunk nem tehetjük ezt anélkül, hogy meg ne említenénk Ligeti Erika nagyon szép, szimbólista, jelképekké egyszerűsödő s a gondolatot szolgáló formavilágú érmeit, vagy Tóth Sándornak naturalistább fölfogásban fogant, de költői ihletettségű „Békegalamb"-ját, s szobrát a „Játék"-ot, ezt a mélyen emberi, érzelmes idillt. Szólnunk kell az ábrázolás, az anyag megmunkálásának karakteres változatosságáról, látva Kamotsay István hegesztett horganylemez szobrai, amik közül a kicsit groteszk „Várandós" volt a sikerültebb, Szabó Iván fareliefje, a „Nyár" és Ligeti Erika faszobrai mellett a hagyományosabb felfogással készült szoborportrékat, fehér és vörösmárvány, terrakotta, patinázott gipsz és bronz vagy ólom más és más technikát igénylő sokféleségét. Ferenci Béni nagyon szép „Cipelő nő"-jét, Mihály Árpád „Lóvezető"-jét, Kertész Tibor „Furulyás"-át, Csikai Márta „Kuporgóját, Tóth Béla „Zenész leány-át, s valahol a szobor és kisplasztikai részleg rangját, jelentőségét megadó művek elsői közt Somogyi József két szobrát, a „Mednyánszky emlékterv"-et és a Tornyai-plakettel kitüntetett félelmetes erejű, szuggesztivitású „Dózsa" szobrot a rangos művészi alkotásnak kijáró tekintettel kell említenünk.

A MÁSODIK

Külön elemzést igényel a tárlat festmény-anyaga. Aki látta az utóbbi két év tárlatait, annak első látásra szembetünt a mostani kiállítás festményeinek néhány eddig nem tapasztalt, sajátosan új vonása. Valami új kezdődött ezzel a mostani tárlattal a „vásárhelyi iskola" fejlődésében. Ellentmondások ezek az új vonások, de jelentkezésük különösen azok számára örvendetes, akik a tavalyi tárlat láttán joggal vetették föl a „hogyan tovább?" kérdését.

A tavalyi kiállítás festményeit a tájképek „tanya elől — tanya hátul" egyhangúsága és a csendéletek, interieur-ök aránytalan eluralkodása jellemezte.

Most az ember áll a képek tematikájának fókuszában, a maga dinamikus sokféleségével. Nem a mozdulatlanságában, statikus tétlenségében dologivá tárgyiasuló, személytelenné szürkülő festmény-ember, hanem egy élő, cselekvő, napi munkái, dinamikus vágyai és gondolatai, aktivitása erejével világot változtatni tudó ember.

Németh József népballadai erejű és egyszerűségű „Kaszások"-ja, Szalay Ferenc földien szép és emberi „Ölelkezők"-je, Kurucz D. István „Országúton"-ja, Kohán György „Asszony libákkal"-ja, Dér István „Kenyérevő"-je és Almási Gyula Béla három képe, különösen a „Hazatérés" és „A szakértő" egy ilyen egészséges, hétköznapi, földi emberlátásról tanúskodnak, egy optimistább és harmónikusabb emberábrázolás kibontakozásának lehetőségeiről. Ember és munka, a győzelmes, a világ dolgait az ember javára megváltoztatni tudó munka élményének ábrázolásában keresem én a „hogyan tovább?" útját s láttam örvendezve ennek az útnak első lépéseit megvalósulva itt a tárlaton.

Megváltozott az ember és természet viszonya, megváltozott a munka jellege, megváltozott, dolgában biztosabb, felszabadultabb lett az ember. Változnia kell a róla alkotott képünknek, véleményünknek is.

Ezért éreztem alapjában, gondolatiságában visszavetőnek, elhibázott alkotásnak és e tárlatra nem illőnek Orosz János „Pásztor"-át, mely inkább az ember magáramaradottságát, kicsinységét és gyámoltalanságát, nem is a művészettől megszokott színvonalon és ábrázoló eszközökkel megfogalmazó kép. Ezért tünt kevésnek, fájdalmasan kevésnek Patay László szereplése, ezért volt most különösen szembetünő néhány festő, köztük a szegedi Pintér József képeinek csinált, élettelen mesterkéltsége s volt valahogy idegen még oly nagy művészek különben szép és szerkezetében igényes, gazdag konstruktivitást adó alkotása is, mint például Barcsay Jenő „Feljáró"-ja.

A másik új jellemvonása a festményeknek egy az eddiginél sokrétűbb, intenzívebb kísérletezőkedv, a művészi ábrázolás különféle lehetőségei iránti nagyobb érdeklődés. Elsősorban Szalay Ferenc képeit kell itt említenem, mindenek előtt a Bartók-mű ihlette „Kantáta" című triptichont, melynek asszociatív, már-már juhász ferenc-i képzettársításai új lehetőséget, az expresszivitás új útjait jelenthetik a művész munkásságában. Hasonlóan asszociatív látásmód jegyében fogantak a háborús-sorozat képei is. A felfogás helyességéről vitázhatunk, el kell azonban ismernünk a képek szépségét s a belőlük sugárzó mély, őszinte, hiteles emberséget.

A HARMADIK

S mintegy összegezve a tapasztalatokat, úgy érzem találkoznak a vélemények abban is, hogy ez a mostani tárlat egy a „vásárhelyi iskolát" jellemző gondolatrendszernek, világszemléletnek, művészi hitvallásnak is minden eddiginél egységesebb, sikerültebb és egyenletesebb seregszemléje. Humanista, élet és emberszerető szemlélet ez s nemes művészi hitvallás, mely nyilván egyre jelentősebb alkotásokban s maradandó életművekben is megfogalmazást nyer majd.

Papp Lajos

Liebmann Béla felv. KANTÁTA Szalay Ferenc festménye.

Emberek képekben

Talán így jellemezhetnénk legjobban, de semmiesetre sem teljességre törően a Szegedi Tanárképző Főiskola másodéves magyarrajz szakos hallgatóinak kiállítását. Öt diák, névszerint: Bicskei *Gábor,* Gyémánt *Lászlóné* Bogyó *Mária,* Matkó *Katalin,* Rajna *Katalin,* Rigó *József nagyon őszinte, minden erőltetettség nélkül teljes vallomása önmagáról, és egy kicsit már az őket körülvevő világról.*

Hogyan született meg kamara-tárlatuk? Nyáron előre megkapták a Főiskolától egyhavi szociális támogatásukat, és ebből, valamint saját költségükön három hetet töltöttek a balatonfüredi művésztelepen.

Képeink megértéséhez tudnunk kell, hogy a főiskolán tanárképzés folyik. Ők ennek kereteit magasan túllépték. Kisméretű képeikben már nem a forma, illetve a rajztudás dominál. Érdeklődés és sajátos emberismeret feszül bennük világukon belül. Képeiket tudatosan nem szerzők szerint csoportosították. A terem két szemben levő falán helyezkednek el: — egyiken a festmények, a másikokn a rajzok. Ez jól áttekinthetővé teszi a negyvenkilenc művet. Ha az ajtón belépünk először a festményeket látjuk. Felületesen végignézve, forma és színtanulmányok. De hamarosan feltünnek Gyémánné és Matkó portréi, melyek igen mély analizáló képességről tesznek tanúságot. Kiemelkedik Rigó önarcképe „van-gogh-os" expresszivitásával. Színlátásukban talán Bicskei és Rajna képei a legjobbak. Különösen kiemelkedik itt Bicskei Uszályok c. képe, melyen különös varázzsal bírnak az egymásba folyó zöldesszürke égben és szürkészöld vízben lebegő hajótestek. Bár képein hiányosságok is tapasztalhatók. Dominál az értelmi jelleg. Racionálisan készített képei közül legjellemzőbb a Konstrukció c. tusrajza. Ha már a tusnál vagyunk, meg kell említeni, hogy ezzel bánnak a legnagyobb biztonsággal, és talán a legjobb eredménnyel. Ezek legszebb darabját Gyémántné Vízparton c. munkája képviseli. Expresszíven és végtelen könnyedséggel foglalja képbe az embert és a természetet. Mély élményről beszél Matkónak, Lampedusa Párduc c. regényéhez készült Illusztráció-ja is. A kis rajz meglepő finomsággal és jellemzőerővel ábrázolja a herceg feleségét. Rajna Katalin Utca-részlet c. grafikája hangulatával és kedves formával ragadott meg.

Egész kiállításukra talán legjobban a hangulatosság és a végtelen őszinteség jellemző. Minden mesterkéltség nélkül, csupán önmagukat adják. Tudásuk még meglévő hiányosságait nem igyekeznek „modernkedéssel" eltüntetni. Nagyra becsülendő e bátorság, amivel közönség elé mertek állni és vállalni merték az esetleges rosszindulatot is.

Befejezésül idézem — a magam nevében is — „vendégkönyvük" bejegyzéseinek nagy részét záró mondatot: „Nagyon szép volt. Csak így tovább!"

Szávay István

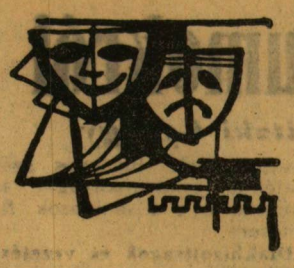

ÚTON

Rozov drámája szegedi színpadon

Bozóky István, a darab kiváteles képességű rendezője, Rozov eredetileg filmforgató-könyvnek készült művét rendezte meg színpadon. Új eszközökhöz kellett nyúlnia. A színészeknek nem volt könnyű dolguk: amit a film könnyűszerrel láttat, nekik a színpadon kellett érzékeltetni. Például: motorkerékpárt és robogást, szédítő mélységet, vonatról való lezuhanást stb. A stílustörés elkerülése érdekében szükséges volt ezekhez hasonlóan pantomimszerű eszközökkel megoldani a kenyér, tányér, pohár, vodka, vasúti kocsi ajtaja, ablaka megjelenítését, kellékek nélkül. Bozóky István bravúros rendezésének létjogosultságát fényesen igazolta a siker. A közönség megértette és tapssal jutalmazta az eddig nem látott megoldásokat.

Kitaposott ösvényen kényelmesebb, biztosabb a járás. Új úton veszélyesebb, de izgalmasabb. A bátrak vállalják az ismeretlent a kudarc lehetőségével együtt. Bozóky merte!... És sikerült! Ez őszinte gratulációt érdemel. Ezen a színházi estén bebizonyosodott, hogy az igazi színház dinamikus. Lételeme a mozgás, az akció. Sajnos egyes szerzők szerették, sőt többen ma is szeretik az egyhelyben topogó bölcselkedést és a néző szeme elől elrejtett cselekvést. A színház nemcsak az érzelemre, értelemre, hanem az érzékekre ható művészet is. A néző szemmel látható, füllel hallható, folyamatokban élő konfliktusokat akar látni, különben halálra únja magát.

Az „Úton" előadása igazolta, hogy merni kell *játszani!* Több jelenet teljesen érthető volt *szavak nélkül.* Például: Vova és Szima szinte öntudatlanul bontakozó szerelmét a vonaton kitűnően tudta érzékeltetni a két főszereplő beszéd nélkül; stilizált mozdulatokkal. A darab egyik leglíraibb, legszebb jelenete ez volt. Mióta színház a színház, nagy probléma: hogyan lehet a statikus helyzeteket feloldani. A rendező itt is újat hozott: a pantomim műfajából ismert megoldásokkal érzékeltette a menés, a futás dinamikáját. A motorkerékpáros jelenetben a színészek játsszák el a motort és a száguldást.

Bozóky érezhette, hogy az eddigi „modern" előadások nagy hibája volt a stílustörés. Ha stilizált, jelzett díszlet volt, akkor a ruhák voltak ízléstelenül agyoncicomázva és a játék volt naturális. A rendezőt dicséri, hogy következetesen végigvitte koncepcióját. Eddig többnyire a rendezőről volt szó. Nézzük a színészeket. Elsősorban a két főszereplőt kell megdicsérnünk: *Demjén* Gyöngyvért (Szima) és *Szabó* Kálmánt (Vova).

Rozov nem ad Vova problémáira megoldást. Nem is adhat a darabon belül. De azzal, hogy élő, bennünket is érintő kérdéseket tesz fel, hasznos, elgondolkoztató, s épp ezért aktív élményt nyújt. Szabó Kálmán őszinte átéléssel tette emlékezetessé alakítását. Demjén Gyöngyvér Szimája kedves, finom nőiességével fogott meg bennünket. A már említett stilizált mozgást kitűnően oldották meg mindketten.

A nagy szereplőgárdából dicséret illeti *Gémesi* Imrét, *Jászai* Lászlót, *Király* Leventét, *Kátay* Endrét, *Katona* Andrást, *Miklós* Klárát, *Kormos* Lajost, *Székelyhídi* Györgyöt jól sikerült epizódjaikért. *Simon* Erika figurája a szükségesnél kissé antipatikusabb volt. Jó volt még *Hőgye* Zsuzsa, *Horesnyi* László, *Mentes* József, *ifj. Kőmíves* Sándor, *Bókay* Mária egy-egy villanásnyi epizódja.

A díszlet Székely László, a kísérőzene Aldobolyi Nagy György munkája. Mindketten értették a rendező koncepcióját és tehetségesen segítették. Az izgalmas előadást köszönjük. Sok, hasonlóan újszerű rendezést várunk a jövőben, hiszen mi, egyetemisták, főiskolások, különösen fogékonyak vagyunk a jóra és az újra.

LÁTOMÁS

A Somogyi Könyvtárban egy könyvre várva a nyitott ablakon át a vár romjait nézegettem. A gyeppázsit üde zöldjében zömöken állt előttem a letünt időknek ez a harcos emléke. A látvány egyre inkább vonzott és ahogy egyre jobban hatalmába kerített, úgy tűnt el a ma, hogy a képzelet szárnyán a múltba és a jövőbe repüljek.

A várfalon Hernanit, V. Hugo romantikus hősét látom felmászni. Változik a kép és a lapos tetőn a vár elszánt védői tanácskoznak, hogyan védjék meg a török támadókkal szemben. Kossuthot látom, amint az olasz foglyoknak visszaadja a szabadságukat. A gyeppázsit szabad térségét padok és székek töltik meg, amelyeken nézők százai ülnek és gyönyörködnek a középkori hangulatú természetes színpadon folyó színjátékban.

Tekintetem most messze téved: látom, amint az alsóvárosi templom előtt a város főbírójának átadják Dózsa levágott fejét.

Aztán a Tiszán előttem álló úszóházakra nézek. Képzeletemben vízi színpaddá alakul át, amit sellők, najádok és tritonok népesítenek be. Aztán lampionos vízi parádé vonul el előttem. A legkülönfélébb kis, és nagy „bőgös" hajók és „luntrák", csónakok, kompok, dereglyék, vitorlások és bárkák fényesen kivilágítva siklanak a csillogó vízen.

És ahogy a könyvtárból kilépek és egy pillanatra visszanézek, a szerencsétlen sorsú Oieipuszt látom magam előtt ideális, természetes görög színpadon. A lépcsőkön a kar helyezkedik el. Jobbról, a lejtős feljárón hozzák az öreg jóst. Az oszlopsoros kapu mögött játszódik le a véres tragédia.

Tekintetem a hidon át az újszegedi szabadtéri színpadot keresi. Micsoda pompás környezet a Szentiványéji álomhoz.

A Dóm téren végeláthatatlan sorban rég letűnt korok jelmezes alakjai vonulnak el a hétezres nézősereg előtt. Jön Árpád, a honfoglaló, Mátyás a fekete sereggel, Rákóczi a kurucaival és Kossuth. És jön a szegedi nép, „a nemzet büszkesége" hosszú, tömött sorban évszázadok sűrű homályából.

Nemcsak Salzburg és Dubrovnik fesztiválváros, de Szeged is. s az egész világ színház, csak be kell népesíteni élő figurákkal, hogy kiosztott szerepét, ahogy a homo ludenshez illik, mindenki eljátsza.

(kl)

Eredmények
Lehetőségek
Távlatok

Az egyetemi társasházépítésről

Tíz hónap telt el, hogy a két egyetem KISZ Bizottsága felmérte fiatal oktatóinak lakáshelyzetét és röviddel utána lépéseket tett annak megszüntetésére. Tekintettel arra, hogy az eltelt időszakban elvileg minden fronton tisztázódott az építkezés lehetősége, érdemes összegezni annak körvonalait.

Kétszáz lakás szükséges

Az elvégzett felmérésből — amely csak az oktatókra terjedt ki — a két egyetem úgy kalkulált, hogy 200 lakás szükséges ahhoz, hogy a feltétlenül megoldandó lakásproblémákat kb. 3—4 év alatt ki lehessen elégíteni. A KISZ Bizottságok álláspontja szerint — mellyel egyet értett az állami és pártvezetés is — elsőrendű kérdés, hogy ezen személyek lakáshelyzete oldódjon meg elsősorban. Számos tényezővel alá lehet ezt az álláspontot támasztani. Én csak azt említeném most, hogy mindkét egyetemen jó néhányszor okozott már problémát a megfelelő káderutánpótlás biztosítása, mely nemcsak azért jelenkezett, mert anyagilag szerényebb lehetőségek vannak az itt maradók részére, hanem azért is, mert újra és újra visszatért a probléma: hol fogok lakni? Mindkét egyetem sok értékes embert vesztett már amiatt, hogy szinte semmi konkrét remény nem volt az ittmaradtak számára. Érthető, hogy ez a probléma rövid idő alatt tizedelte azokat is, akik végzéskor még reménykedtek. Be kell látni — szerencsére ezt az érdekeltek közül mindenki be is látta — hogy olyan körülmények között, ahogy fiatal oktatóink laknak — 20%-nak van önálló lakása, több mint fele albérletben — nem lehet eleget tenni a rájuk háruló feladatoknak. Fokozottan sújtja ez a probléma a vidékről Szegedre került, zömükben munkás-paraszt fiatalokat, akik otthonról józan eszükön, szorgalmukon és becsületességükön kívül semmit nem kaptak.

Mindenki egyetért azzal, hogy minden dolgozó lakásproblémája fontos, azonban a korlátozott lehetőségek miatt csak a legégetőbbekkel lehet egyelőre érdemben foglalkozni. Tehát az, hogy a két egyetem elsősorban oktatóinak építtet, azt jelenti: az ő problémájukat tartja legsúlyosabbnak. Ez nem jelenti sem a jelenben, sem a jövőben azt, hogy néhány esetben ne volna arra lehetőség, hogy egyéb területen dolgozók is részesülhessenek lakásban.

Építkezés több ütemben

Számos tárgyalás eredményeként kialakult, hogy a két egyetem kb. 200 lakást fog építtetni több ütemben. Ezen belül első ütemben 1966—1967-ben összesen 80 lakást, mint ismeretes, zöm-2,5—3 szobásakat. Az első ütem szervezése lényegében befejeződött. Pontosan eldöntött kérdés a résztvevők személye, az építkezés helye, a felépítés ideje és nem utolsó sorban a belépési összeg nagysága.

Az ún. belépési összeggel kapcsolatosan: a maximális OTP-kölcsön 120 000 Ft lehet. Ez a tény sok mindent meghatároz. Az építkezésben résztvevők 80%-ának az építkezés beindulása előtt be kell fizetni a lakás bekerülési összegének 25%-át, de ha a fennmaradó összeg több mint 120 000 Ft, akkor az ezen felüli költségeket. Az építkezésben részt vevők 20%-ának — az ún. kedvezményes csoportnak — a beköltözésig kell a bekerülési összeg 20%-át befizetni, de itt is 120 000 Ft kölcsön a felső határ. Mindkét csoporton belül árnyalati eltérések, átmeneti megoldások egy-egy esetben lehetségesek, de vezérfonalként a fentebb vázoltak az irányadók.

Tervezőink — az ÉM. Szegedi Tervező Vállalat KISZ-szervezete Takács Máté mérnök, KISZ-titkár vezetésével — sokat fáradoztak azon, hogy nemcsak jók és lehetőleg szépek is legyenek a lakások, hanem meg is lehessen őket fizetni. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy — nem végleges adatok szerint — az építési költségek viszonylag nem magasak. A belépési összeg pontos nagyságát nagyon sok tényező határozza meg, amit most nem akarok részletezni, az első ütem résztvevői már elég pontosan tudják.

Tovább a megkezdett úton

Intéző Bizottságunk 1966-ban tovább folytatja a szervezést. Ez konkréten azt jelenti, hogy a második ütem szervezése teljes lendületet kap. (Megjegyzem, hogy már több konkrét lépés történt ennek érdekében.) Kb. márciusban lehet jelentkezni a második ütemre. Az építkezés helye a már többször említett tömbben lesz. Felépítésére 1967—68-ban kerül sor. Ez azt jelenti, hogy az abban részt vevőknek 1967. valószínű első felében kell befizetni. Mekkora összegről lesz szó? Hozzávetőlegesen az első ütem összege az irányadó, azonban lehetséges eltérés tekintettel arra, hogy nem típusterv alapján fog épülni, hanem egyedi terv alapján; annak előnyeivel és természetesen hátrányaival együtt. Megjegyezni kívánom, hogy a II. ütemben több kisebb lakást is fogunk építtetni, tekintettel arra, hogy az igények ezt is követelik.

Röviden ennyit a helyzetről és a tervekről. Úgy gondolom legfontosabb mindenkinek azt belátni: ha lakáshoz akar jutni, akkor takarékoskodni kell, gyűjteni a pénzt. A KISZ-bizottságok és az Intéző Bizottság továbbra is igyekezni fog a lehetőségeken belül minél több és jobb lehetőséget biztosítani.

Dr. K. Sz. A.

Orvosegyetemünk oktatói külföldön

Sok külföldi meghívás érkezett idén ősszel az Orvostudományi Kar tanárainak. A Röntgenklinikáról *dr. Szenes* Tibor professzor, *dr. Sövényi* Ervin docens és *dr. Páldy* László adjunktus kíséretében az Egészségügyi Minisztérium kiküldetésében a Rómában szeptember 18-án rendezett *Nemzetközi Radiológus Kongresszuson* vett részt, míg *dr. Lélek* Imre docens a hasonló jellegű erfurti kongresszusra kapott meghívást okt. 19—23. között. *Dr. Julesz* Miklós professzor, az I. Belklinika igazgatója az NDK Egészségügyi Minisztériumától kapott meghívást az *Urológiai Munkaközösség okt. 21—23-i VII. kongresszusára* Ostseebald-Kuchlungsborgba, *dr. Varró* Vince docens pedig a csehszlovákiai Karlovy-Varyban a Purkynie-társaság *Nemzetközi Orvostovábbképző Tanfolyamán* (szept. 20—25.) olvasott fel referátumot.

Dr. Huszák István professzor, az Ideg- és Elmegyógyászati Klinika igazgatója Zürichben járt, majd szept. 5—12-ig Bécsben időzött a *VIII. Nemzetközi Neurológus Kongresszuson. Dr. Boda* Domokos professzor, a Gyermekklinika igazgatója Bukarestben a szept. 29. és okt. 2. között rendezett *Gyermekgyógyászati Kongresszuson* vett részt.

A II. Belgyógyászati Klinikáról *dr. Földi* Mihály professzor nemrégiben Mongóliában járt, míg *dr. Tényi* Mária docens a *Cukorbeteg Symposionon* volt szept. 23—25. között az NDK-beli Greifswaldban. *Dr. Kovács* Tibor, a Gyógyszertani Intézet docense a *Gyógyszeripari és Gyógyszerészfőiskolás Szakkör VII. Kongresszusára* kapott meghívást Weimarba szept. 24—25-re.

Azt a tényt, hogy a külföld érdeklődése a Szegedi Orvostudományi Egyetem kiváló tanárai iránt még időlegesen sem lankad, a fentebbi adatok, ha szárazon is, de pontosan illusztrálják, s ezt fémjelzi az a meghívás is, mely a *Lengyel Tudományos Akadémiától* érkezett *dr. Ormos* Jenő, a Kórbonctani Intézet professzora részére, hogy nov. 25—26. között Varsóban tartandó előadásaival járuljon hozzá a magyar tudomány hírnevének öregbítéséhez.

— sm

Új Rigolettó

a Szegedi Nemzeti Színházban

Október 23 és 24-én tartották a Szegedi Nemzeti Színházban Verdi: Rigoletto c. operájának bemutató előadásait, ugyanis két különböző szereposztásban került bemutatásra a dalmű. Dicsérendő dolog a színház munkájában, hogy fiatal énekesei számára is lehetőséget biztosít, hogy fejlődésüket, — néhol talán erejüket meghaladó szerepben is — a zenekedvelő közönség elé tárják.

Dicsérendő az a folyamat is, amelyet az operák rendezése terén tapasztalhatunk. Versényi Ida már nem először fog úgy munkájához, hogy lefejtse azt a vastag, avatag páncélt, ami idők hosszú során talán épp az operákra ragadt rá leginkább. Rendezéseiben már a Három narancsban és a Normában is, de főleg a Rigolettóban arra törekedett, hogy minél egyszerűbben állítsa színpadra, s minél közelebb hozza a ma emberéhez, Verdi operáját. Az opera díszletei leegyszerűsítettek, szinte jelzésszerűek. (Sándor Lajos munkája). Remek atmoszférát teremtenek, hagynak levegőt a zenének, s a játéknak egyaránt (Kivételt képez a II. felvonás felesleges s nem is ízléses trónszéke). Kitünő a III. felvonás rendezése. A zenében oly kitünően ábrázolt vihar, ami nemcsak a természetben, hanem a lelkekben is dúl, nagyszerű formát kap a különböző fényhatásokkal, s figyelmünket mindig csak a lényegre koncentrálja az egyszerű világítási effektusokkal.

Rigoletto tragédiája ezen a leegyszerűsített színpadon még fokozottabban domborodik ki, ha az énekesek jobb színészek is lennének. Versényi Ida is érezte a játékbeli fogyatékosságukat, s ezt próbálta pótolni nagyon sokszor teljes sikerrel, kórus mozgatásával s az énekesek elhelyezésével. Erre szép példa a II. felvonás, mely lélektanilag is kitünően szolgálja az operát.

Első este Rigolettot Gyimesi *Kálmán énekelte. A fiatal énekesnek igen nehéz szereppel kellett megbirkóznia. Nemcsak ének-technikailag nehéz ez a szerep, hanem játék szempontjából is. Az öreg udvari bolond tragikus figurájával adósunk is maradt. Nem hiteles az I. felvonásban, mint intrikus méregkeverő, s nem meggyőző a III. felvonásban Gilda halálakor sem. Szóvá kell tenni sikerületlen maszkját is. Viszont a II. felvonás töretlen egysége, drámaisága, szuggesztivitása a kóruson kívül neki köszönhető.*

Vasárnap este ezt a szerepet Szabady *István énekelte. Sajnos Rigoletto tragédiáját ő sem tudta hitelesen felrajzolni. Neki még azt sem lehet javára írni, hogy lelkesedésével ezt feledtetni akarta. Remek hanganyaga ugyanis ideális Rigolettot igért.*

A Mantuai herceg szerepét Réti *Csaba és* Szabó *Miklós énekelte. Réti Csaba okozta a legnagyobb és legkellemesebb meglepetést. Meglepő biztonsággal mozgott a nehéz, magasságokban és mélységekben egyaránt bő szerepben. Örömmel tapasztaltuk hatalmas fejlődését, s szereplése az est fénypontja volt. Sajnos nem mondhatunk ennyi jót Szabó Miklósról. Erőtlen volt, s ezért még az igen népszerű áriákkal sem aratott átütő sikert. Két teljesen egyenrangú Gildát hallottunk viszont.* Berdál *Valéria* Mére *Ottilia kristálytiszta hagjával, remek emberábrázoló képességével nagyszerűen fejezte ki Gilda ártatlanságát, fellobbanó szerelmét, mely a tragédiába torkollik.*

Sparafucile szerepében Sinkó *Györgyöt és* Rissay *Pált hallottuk. Sinkó György játékát kell külön kiemelni, bár mindketten szépen énekelték szerepüket.. Monterone szerepét* Gregor *József nagyon halványan erőtlenül rajzolta meg.* Horváth *József viszont igen hiteles, szuggesztív alakítást nyújtott ebben a szerepben.*

Maddalénát szombaton a színházhoz most szerződött fiatal Duba *Ibolya énekelte. Remekül játszik, de nagyon elfogódott volt, s bár hangja igen szép, nem érvényesült eléggé. Másnap ezt a szerepet* Turján *Vilma énekelte hitelesen.*

Utoljára, de nem utolsó sorban kell megemlékeznem a zenekarról. Most is tudásuk legjavát adták. Dicséretet érdemel Szalatsy *István az előadás karmestere, remek tempójú vezetéséért. Az ő érdeme főleg a II. és III. felvonás nagyszerű zenei megformálása, hitelessége.*

Végh László

Mindennap: orosz, német, vagy francia

Egyetemünk Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumában három nyelvet tanítanak tagozatos rendszerben. Az „a" osztályokban francia, a „b" osztályokban orosz, a IV. a osztályban pedig német órára kell mindennap készülnie a tanulóknak. A nyelvtanárok célirányosnak, helyesnek tartják az idegen nyelvek oktatásának ezt a formáját, bár nem egyedül üdvözítőnek. Beszélgetésünk közben *Ágoston* György, az iskola francia tanára meg is jegyezte:

— A bolgár és a román diákok szerencsésebb helyzetben vannak. Bármilyen nyelvet választhatnak — persze az iskola nyelvtanárainak szakosítását figyelembe véve —, s a következő négy évben azt fogják tanulni tagozatos osztályokban. A tanáruk pedig anyanyelvként beszéli mondjuk az oroszt, a németet, vagy a franciát.

— Ezzel kapcsolatban az én véleményem a következő: — szólt közbe *Dani* Tivadar orosz szakos tanár. — Mivel nálunk nincs ilyen ideális állapot, legalább a nyelvtanárok külföldi utazási lehetőségein kellene javítani. Jó lenne például, ha a gyakorlóiskolák tanárai is részt vehetnének egy-egy idegen nyelvű tanszék által szervezett külföldi kiránduláson, legalább egy-két alkalommal — hiszen az egyetemhez tartozó iskola vagyunk.

Komoly eredmények

A kisebb-nagyobb objektív nehézségek ellenére azonban komoly eredményeket értek el az egyes osztályokban a tanárok.

A francia tagozaton egy osztályban két-két tanár tanít. III.—IV.-ben már nem jelent problémát közepes nehézségű szövegnek a megértése.

— A tanulók tudatában vannak, hogy milyen fontos szókincsük fejlesztése. Az Országos Pedagógiai Intézet is figyelemmel kíséri munkánkat. A szeptemberi felmérést követi majd egy decemberi is. Örülnénk, ha lengyel barátainkhoz hasonlóan — náluk is miénkkel azonos rendszerben oktatnak — cserelátogatás formájában felvehetnénk a kapcsolatot egy francia iskolával — mondotta Borsányi József, az iskola idegen nyelvű munkaközösségének vezetője.

Német tagozatos osztály csak egy van, a IV. a. *Kürti* János harmadik éve tanítja itt a nyelvet. Tapasztalatait tömören foglalja össze:

— A gyorsabb tanulás, a tökéletesebb tanítás érdekében: 1. meg kellene válogatni a jelentkezőket, vagy 2. itt is két tanárnak kellene egy-egy osztályban tanítani.

A „bések" oroszt tanulnak. Az I—III. osztályban két-két tanár, IV.-ben egy tanár oktat. Dani Tivadar az iskolai szemléltető eszközök hiányára hivatkozik:

Több anyagi támogatás

— Az oktatás hatékonyságát elsősorban anyagi eszközök befektetésével lehetne fokozni, lelkesedésben ugyanis nincs hiány. Biztosítani kellene a tantermekben az elsötétítő vásznak tökéletes működését, mert enélkül még diavetítőt sem használhatunk. Szükség lenne egy-két epidiaszkópra. A tankönyvekben és orosz könyvekben nagyon jó és szemléletes képek vannak, epidiszkóp nélkül azonban nem tudjuk használt venni.

Nyelvi termek kellenének. Az osztálytermek különböző mérete determinálja az egyes tagozatokra felvehető diákok számát. Ebből az is következik, hogy egy év után — amikor kiderül, hogy nyelvi tagozatán megállja-e helyét a diák — nem lehet másik osztályba áttenni — legalább is nagyon körülményes. A szülők kérését — gyermekük oktatásának jellegét illetően — alaposan kontrollálni kellene. Nem elég csak szeretni egy nyelvet, vagy hinni a nyelv jövőjében... Ennek ellenére elég jó eredményeket értünk el, — természetesen nemcsak az orosz tagozaton. A tavaly végzett 34-es létszámú IV. b osztályból hatan mentek orosz szakos tanárnak és szovjet egyetemre.

Nagyszerű elképzelés

Összegezve: Örvendetes, nagyszerű elképzelés volt annak idején a nyelvi tagozatos oktatási forma bevezetése. Nyelvtanáraink lelkesen, örömmel látják el így megszaporodott munkájukat, s munkájuk gyümölcse is lassan érni kezd. S ha objektív nehézségekre hivatkoznak, igazuk van. Itt még szorít a cipő.

Farkas István

Figyelem!

Meg akarja ismerni Egyiptomot?
Vásároljon

SZERENCSE

sorsjegyet

Két személyes egyiptomi társasutazást is nyerhet: 4 forintért.

Kapható levélkézbesítőknél, hírlapárusoknál.

A lépcsőn felfelé

Reggel 8 előtt a Ságvári Gyakorló Általános Iskolában.

Szegedi Egyetem

Pályázati felhívás!

A felsőoktatási intézmények III. Országos Munkavédelmi Ankétjának határozata értelmében a Szakszervezetek Országos Tanácsa és a Pedagógusok Szakszervezete kezdeményezésére az Egészségügyi-, a Földművelésügyi-, a Munkaügyi- és a Művelődésügyi Minisztériumokkal együttesen meghirdeti valamennyi felsőoktatási intézmény

III. MUNKAVÉDELMI PÁLYÁZATÁT

Egyre jelentősebbé válnak tehát a felsőoktatási intézményekben *a munkavédelmi feladatok.* Ezek segítése céljából a bevezetőben említett főhatóságok az alábbi témakörökben írnak ki pályázatot:

1. *Egészséges és balesetmentes oktatási munkakörülmények és oktatási folyamatok, kísérletek, gyakorlatok kialakítása.*

A) Biztonságtechnikai és munkaegészségügyi szempontok érvényesítése *az adott szak, tantárgy keretein belül, az oktatott tantárgyakkal szervesen összefüggő* vagy azokban szerepelő munkavédelmi ismeretek helye, szerepe, indokoltsága, anyaga.

Társadalmunk egyre növekvő szociális igényének, a korszerű biztonságtechnikának és higiénének érvényesítése *a felsőoktatási tananyagokban,* egy adott oktatási folyamatban, egy tudomány-szakképzésének keretében.

Indokolással ellátott képzési utasítások, műhelyrendek, laboratóriumi előírások, gyakorlati előkészítések stb.

A felsőoktatási intézményekben folyó *munkavédelmi oktatáshoz felhasznált* vagy javasolt szemléltető és bemutató eszközök leírásai, tapasztalatai.

Kiemelt témák a fentiek közül:

— az üzemszerű laboratóriummal, gépműhellyel rendelkező tanszékek balesetelhárítási és üzemegészségügyi előírásai, tapasztalatai;

— a termelési gyakorlatokon résztvevő hallgatók munkabiztonságának megszervezésére vonatkozó tapasztalatok;

— általában a hallgatók munkavédelmi oktatása és nevelése terén eredményt elért módszerek tudományos analizálása;

— munkavédelmi pszichológiai vizsgálatok a hallgatók körében.

B) Mind az oktatók, mind a hallgatók számára az adott felsőoktatási intézményben (tanszékeken, laboratóriumokban, előadókban stb.) valamint az üzemi-mezőgazdasági gyakorló munkahelyeken a példaszerűen egészséges és biztonságos munkakörülmények kialakítására, megvalósítására vonatkozó módszerek. A felsőoktatási munka- és gyakorlóhelyek legjobb világítási, fűtési, szellőzési, akusztikai lehetőségeire vonatkozó tudományos vizsgálódások és tapasztalatszerzések, továbbá a legmegfelelőbb zaj-, rázás-, por-, fény- és sugárártalom-elhárítási módszerek, a legalkalmasabb szindinamikai eljárások meghatározása stb. A munkavédelmi célok megvalósítására rendelkezésre álló költségvetési keretek (pl. a felújítási norma stb.) leggazdaságosabb és egyben a munkakörülmények javítása szempontjából legeredményesebb felhasználása.

Különösen figyelemre és érdemre tarthatnak igényt *a tanárképzés területén* hasznosítható, *az oktatási anyagba* beépíthető pályamunkák.

2. *A Pedagógusok Szakszervezetéhez tartozó felsőoktatási intézményekben folyó szakszervezeti munkavédelmi tevékenység módszerei, tapasztalatai.*

3. *Szabadon választott téma* a felsőoktatási intézmények dolgozóinak és hallgatóinak balesetelhárításával és üzemegészségügyével kapcsolatban.

A pályázaton részt vehet bármely felsőoktatási intézmény, illetve tudományos kutató- vagy tervezőintézet dolgozója. A pályázat nem jeligés. Terjedelme minimálisan 40 egyoldalasan gépelt ritkasoros oldal. Három példányban küldendő be 1966. március hó 1-ig a Pedagógusok Szakszervezete Elnökségéhez (Budapest, VI., Gorkij fasor 10.) Egy pályázó több témakörben is benyújthat pályázatot.

A pályadíjakat a bírálóbizottság a felsőoktatási intézmények IV. Országos Munkavédelmi Ankétján osztja ki. 1966. májusában a Budapesti Műszaki Egyetemen.

Valamennyi pályázat az Ankét kiállításán bemutatásra kerül.

Pályadíjak:

3 db I. díj	á 3000 Ft
3 db II. díj	á 2000 Ft
6 db III. díj	á 1000 Ft

A beérkezett pályaművek színvonalától függően a bírálóbizottság bármely kategóriában felemelheti vagy megoszthatja a díjakat.

A pályázat széles körű jelentőségére való tekintettel, valamint annak minél nagyobb sikere érdekében

a Szakszervezetek Országos Tanácsa	3000 Ft
a Földművelésügyi Minisztérium	3000 Ft
a Munkaügyi Minisztérium	3000 Ft
a Művelődésügyi Minisztérium	3000 Ft
az Egészségügyi Minisztérium	1000 Ft

különdíjat tűz ki. Különdíjban helyezést elért és nem díjazott pályázatok egyaránt részesülhetnek. A különdíjak odaítélésekor az illetékes főhatóság vezetője dönt.

Az I. díjjal kitüntetett pályamunkák rövid szerzői ismertetését a IV. Országos Munkavédelmi Ankénton felolvassák.

Bemutatjuk: Várkonyi Ágnes magasugró orvos

Várkonyi Ágnessel 1960-ban találkoztam először. I. éves gimnazista volt, középiskolás magasugróbajnok. A következő három évben is ő állt a dobogó legmagasabb fokán. Most III. éves orvostanhallgató, s harmadik lett az idei főiskolás bajnokságon. 1965-ben nyolc versenyen indult, legszebb eredménye 155 cm.

— Egyáltalán nem edzettem. — mondja. — Tanulgattam... Szerény, szinte halkszavú lány. Tanulgatott. Édesanyjától tudom meg, hogy az általános iskola első osztályától az egyetem harmadik évfolyamáig sohasem volt kitűnőnél gyengébb bizonyítványa.

— Így készül az a bizonyos aranygyűrű!... Mindketten mosolyognak, majd Ágnes tiltakozik:

— Ilyeneket ne írj be a cikkbe! — mondja

Csoportvezető az egyetemen, heti 40 órát tanul, dolgozik. Az Orvos Vegytani Intézetben demonstrátor. Orvosnak készül, a szakosodásról még nem beszél.

— De mi lesz a sporttal? Mi lesz a magasugrással? Édesanyjával beszélgetünk — aki egyben Ágnes eredményeinek szigorú, talán legszigorúbb kritikusa.

— Tavaly heti két órás edzéssel 162 cm-t ugrott Ági. Ha egyszer komolyan edzene, képes lenne a...

— 170 cm-re is! — fejezem be a mondatot. Nem lepett meg Várkonyi anyuka elképzelése, hiszen szakemberektől nem egyszer hallottam már úgy emlegetni Várkonyi Ágnes nevét, mint az utóbbi évek egyik legtehetségesebb magasugróét. S aztán Ági is válaszol:

— Edzőmmel úgy beszéltük meg, hogy — tekintettel a III. év tanulmányi követelményeire — ezt az időszakot kihagyom. IV. évben aztán én is szeretnék mindent megtenni egy nagyon jó eredmény érdekében.

Kíváncsi vagyok mire lennék képes.

Arról beszélgetünk milyen nehéz is — Ágnes szerint lehetetlen — jól tanulni és jól sportolni egyszerre. — pedig az ő személye ezt a tételt azonnal megcáfolja. Az Orvostudományi Egyetemen az 1964/65-ös tanév sportbeli és tanulmányi eredményéért. Jó tanuló — Jó sportoló kitüntetést kapott. Furcsa ellentmondás. Véletlen, vagy szerénységből állítja az ellenkezőjét?

Színház, mozi, szórakozás! Nem sok időd mered az élet naposabb oldalát élvezni.

— Pedig elmegyek színházba, moziba is. Filmmúzeum és hangversenybérletem van, itthon televíziót nézek. Ez utóbbi jelenti a legfőbb szórakozást.

Úgy látszik tehát Várkonyi Ágnesnek mindenre jut ideje. Ezúttal azonban éppen tanulni akar. Kórbonctanból demonstrál. Jó tanuló — Jó sportoló.

Farkas István

SAKK

Rovatvezető: dr. Blahó György

A nemzetközi sakkélet nyavalyái

A SZEKUNDÁNS

Honnan az elemzőségédi intézmény? Mikor, miként özönlötték el a szekundánsok a sakkversenyeket?

Az emberben a világ bonyolultsága láttán bizonyos nosztalgia él a kezdetek után: azt reméli, hogy ott még a maguk egyszerűségében pillanthatja meg a fejére nőtt, megoldhatatlanul kusza problémákat. „Mondd a mély eredetszókat!" — rivall rá a Kalevala dalnokversenyében a hetvenkedő Joukahajnenra az agg Vejnemöjnen táltosságát tudakolván. A jelenségeket keletkezésükben, virágzásukban és elmúlásukban vizsgálva juthatunk legbiztosabban lényegükig — ígéri a dialektika. Kövessük mi is ezt az utat.

„A nagy Lasker mérgezte meg a szekundánsok eszmével a versenysakkot" — olvasom Vidmár nagymester már idézett művében a 243. lapon. Sajnálom, hogy már csak sírjában vitázhatom vele. (A nagy öregek hajlamosak azt vélni, hogy koruk minden jelentős eseményére emlékeznek és hogy minden fontos ifjúkorukban történt ...). Amennyivel korábban felbukkannak már a szekundánsok! Jól tudjuk pl., hogy az európai sakkhegemóniát eldöntendő 1843-as Staunton-Saint-Amant párosmérkőzésen a francia matador két segédje M. Lécrivain és M. Chamouillet volt, míg az angolé Mr. Bryon és Mr. Dizi. És több mint 100 esztendővel ennekelőtte már Morphy várta Staunton segédeit! „...your seconds can meet mine" — írja kihívást tudató levelében.

Segédei találkozhatnak az enyémmel. Ez egyszerre teljesen világossá teszi, hogy mi is volt a szekundánsok szerepe a múlt században: párbajsegédek. (Emlékezzünk: a sakketábla mindig a kor talaján áll). Feladatuk: a párosmérkőzés — sakkpárbaj! — feltételeinek megbeszélése és írásban rögzítése, a mérkőzés szabályos lefolyásának ellenőrzése, menetének lejegyzése, stb.

A sakktörténelem fordulópontját jelentő 1851-es londoni verseny levette a rendezés gondját a játékosok válláról. Ez a verseny voltaképp nem más, mint az akkori legjobbak részvételével egy helyen rendezett párosmérkőzések sorozata. Lám, itt is ugyanaz a fokozatos átmenete a típusoknak, amire Montelius — Hildebrand nyomán — a Skandináviában előkerült bronzkori fémbalták, kardok, csattok és dobozok kapcsán figyelt föl és amire korunkban a vasúti kocsi (az egyes fülkék ajtajának és ablakának elhelyezésében még a postakocsi emléke kísért!) és az autó alakváltozása jó példa. „Nem csodálatos, hogy az ember munkájában a fejlődés törvényeinek volt és van alávetve? Az emberi szabadság valóban oly korlátozott, hogy nem alkothatunk tetszés szerinti formákat? Kénytelenek vagyunk az egyik formától a másikig, bármily csekély mértékben különbözzenek is azok egymástól, lépésről lépésre előrehaladni?" — teszi fel álmélkodva a kérdést (O. Montelius: Die Methode, Stockholm 1903). „A fejlődés lehet lassú vagy gyors, ám az ember az új formák létrehozásakor kénytelen a fejlődés — az egész természetre érvényes — törvényének engedelmeskedni" — szögezi le, s ezzel Darwin bevonult a régészetbe. Engedjük be most a londoni verseny kapcsán a sakktörténelembe is.

De vissza a szekundánsokhoz! A két-két párbajsegédből Londonban táblánként egy hivatalos megbízott lesz, aki jegyzi a lépéseket és a játszma eseményeit. „Both players are asleep" (mindkét játékos elaludt) — olvashatjuk pl. a Williams- Mucklow parti jegyzőkönyvének közepetején; még ma is kicsendülni érezzük ebből a kis bejegyzésből szegény jegyzőkönyvvezető kétségbeesését — akkor még nem volt sakkóra, ezt a szervüket csak később fejlesztették ki a darwinista fejlődésmenetben a sakkversenyek.

Az 1908-as düsseldorfi versenyre a kamasz Aljechin kísérővel érkezik: személyi titkárával. Az orosz arisztokrata-sarj tehette. A szekundáns alakváltozását figyelhetjük itt meg. A sakkhoz még semmi köze! Sőt, akkoriban még a függő játszmák magányos elemzését is megvetően elítélték (és a Lasker-Tarrasch párosmérkőzés szabályzatának 8. pontja kategórikusan megtiltotta). A sakk-olimpiák bevezetésével jő az újabb fordulat. (Egyébként az 1924-es párizsi olimpia is jellegzetes példája a formák tapogatózó, fokozatos átmenetének: jelen esetben az egyéni és csapat versenyek között). A függő játszma többé nem egyéni, hanem csapat ügy. Természetes, hogy minden csapat-tag töri rajta a fejét.

Az 1935-ös világbajnoki párosmérkőzésen Euwe szekundánsa Maróczy. Felkészül vele, versenyt közben javaslatot tesz, tanácsokat ad neki. Mint az edző az ökölvívónak a ring sarkában. Ezzel meg is érkeztünk a jelenhez. Valaha a párbajozó lovag — immár a diadalmas ökölvívó az eszmény. Ne panaszkodjunk: minden korszaknak olyan a sakkozása, amilyet megérdemel.

A 2. világégés után az egyéni versenyeket is elözönlötték a szekundánsok falkái. Az egyén háttérbe szorul: változatok küzdenek egymással, az iskola diadala és a haza dicsősége a cél. Nagy egyénségek meg-megremegtetik az oszlopokat — de még egy Tal démoni játékvezetése is többnyire a Koblenccel való hajnalig tartó elemzések feketekávé-tengerébe és cigaretafüst-ködébe torkollik.

A megoldás? Hosszabb játékidővel, rövidebb szünetekkel kísérleteznek. Alighanem csak annak javára szolgál majd, akinek fürgébbek a szekundánsai.

A jövő? Az IBM—704 még csak átlag 8 perc alatt számolja ki lehetséges jó lépésnek 4 lépésig terjedő következményeit (tehát 4 lépéses kombinációkra képes). Botvinnik („civilben" elektromérnök!) a Humboldt-egyetemen tartott 1960-as előadásában már gépek sakkversenyéről ábrándozott.

Számológépek mint versenyzők? Soká lesz még az! De mint szekundánsok...?! Hm...

PIRC—UFIMCEV—ANTAL VÉDELEM. Gereben E. — H. Müller, Beverwijk (mester csoport) 1965. **1. e4 g6** Ennek a divatos megnyitásnak különböző országokban más-más a neve: Oroszországban Ufimcev—Kotov, Jugoszláviában Pirc, Magyarországon Antal és Ausztriában Robatsch; ha különböznek is bizonyos árnyalatokban, alapeszméjük ugyanaz. E megnyitást mindkét félnek igen aktivan kell játszania, a legkisebb pontatlanság is katasztrófális következményekkel járhat **2. d4 Fg7 3. f4** A mai elmélet szerint a legerőteljesebb **d6 4. Hf3 Fg4 5. Fc4! Ff3:?** Sötét túl korán engedi át ellenfelének a futópárt. A **6. Ff7:+** fenyegetést **5. — e6** majd **Fe7** és **0—0** révén kellett védeni **6. Vf3:! Hc6 Fd4:? 7. Vb3! 7. e3 e6 8. 0—0 Hge7 9. f5! d5** Sötét máris nehéz helyzetben van. **9. — ef** nem ment **10. ef Hf5: 11. g4** tisztnyerés miatt és **10. — gf 11. Fg5! d5 12. Fb5** vagy **12. Fd3** világosnak nyújt esélyeket **10. ed ed 11. f6!** Döntő. Sötét elveszett **dc 12. fg Bg8 13. Vf7:+ Kd7 14. d5! Hb8 15. Ve6+ Ke8 16. Fb6 Hd7** Mi mást? Fenyegetett **17. Bf8+** majd matt **17. Vf7x** Az ilyen miniatűrök ritkák a mestergyakorlatban. Nyílt megnyitásom egyébként meglepetésként érte az osztrák mestert, aki kevéssel e játszma előtt így szólt hozzám: „Mindig azt a szintelen g3, Fg2 rendszert játszod!". (Gereben E. elemzése, Europe Echecs 7:61, 1965).

5. N. Petrovic
The Problemist 1946

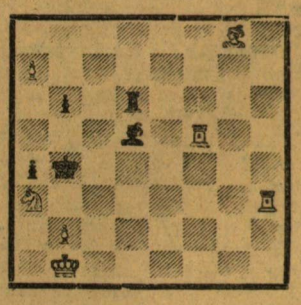

Matt 2 lépésben

SZEGEDI EGYETEM
A József Attila Tudományegyetem, az Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Főiskola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Főszerkesztő: Papp Lajos. Szerkesztőség: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10 Tel.: 51-98, 23-30 Kiadásért felel: Kovács László a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója. Kiadóhivatal: Szeged, Tanácsköztársaság útja 10 Tel.: 35-00, 31-16. A lapot az intézmények pártbizottságai terjesztik. Ára 50 fillér Előfizetés negyedévre 3 Ft
Szegedi Nyomda Vállalat

Látogatás a főiskolások új bemutató gazdaságában

Zsinórokkal jelölik ki a parcellák helyét a mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok tanszékének hallgatói az újszegedi gazdaságban.

Az első termés a földekről. Két csinos leány gyűjti kokosárba a fölszedett zöldséget.

Csoportokra oszolva tevékenykednek a Szegedi Tanárképző Főiskola mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok tanszékének hallgatói Újszegeden most kialakuló gazdaságukban. Az egyik helyen tisztogatják az építkezésekhez a téglát, egy kicsit távolabb a parcellákat jelölik ki, mások a méhkaptárak körül szorgoskodnak. A tervekről, az új telep kialakításáról Pálfi György tanszékvezetővel beszélgetünk.

— Mekkora az új telep és hogyan kívánnak rajta gazdálkodni?

— Kerek tíz holdat ölel fel a terület. Megkaptuk a tanítóképző egykori gazdaságát és ezt hasonló nagyságú földdel egészítette ki a városi tanács vb mezőgazdasági osztálya.

— Milyen munkákhoz kezdtek először?

— A Dél-Alföldön egyedülálló agrobotanikus kertet állítottunk be. Itt félezer fajta mezőgazdasági és kertészeti növényt termelünk többek között azzal a céllal, hogy Bács, Békés és Csongrád megye általános iskoláit elláthassuk a bemutatókertek létrehozásához szükséges vetőmaggal. Csupán a búzák harminckét fajtát képviselnek. Köztük a bánkúti és a hazánkban már ismert olasz, szovjet, francia bőventermő intenzív kenyérgabonákon kívül Japánban, Kínában és Ausztráliában honos búzák is szerepelnek. Mindezt a tápiószelei agrobotanikai intézettől kaptuk. Tavasszal pedig paradicsomültetvényeink között olyan ritka fajták is lesznek, amelyek ma már nem találhatók köztermesztésben, csak mint nemesített alapanyagok ismertek. Ilyenek például az ősi, vadontermő és fehéren érő paradicsomok. A hallgatók még a mostani oktatási évben megkezdik a fajtaösszehasonlító kísérleteket, s tapasztalataikat szakdolgozatokban összegezik.

— Milyen gyakorlatokat végeznek még a hallgatók?

— A tanszék nappali tagozatán százhatvan hallgatónk van, akik figyelemmel kísérik és feljegyzéseket készítenek a növények fejlődéséről, a különféle műtrágyák termésfokozó hatásáról. Távlati terveinkben szerepel egy kis szőlőskert kialakítása, ahol a legújabb metszési és permetezési módszereket gyakorolhatják majd a fiatalok. Rövidesen tető alá kerülnek a legszükségesebb épületek, s már elmondhatjuk, sikerült megalapoznunk kis gazdaságunkat.

Írta és fényképezte:
Tóth Béla